

Riksdagens protokoll

2005/06:85

Måndagen den 13 mars

Kl. 10.00 – 12.13

Protokoll
2005/06:85

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 6 och 7 mars.

2 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 16 mars kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin, statsrådet Hans Karlsson, socialminister Berit Andnor, statsrådet Carin Jämtin och statsrådet Jens Orback.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2005/06:276

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:276 av Tuve Skånberg (kd)

Konkurrens och service på postområdet

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 mars 2006.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 7 mars 2006

Näringsdepartementet

Ulrica Messing

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2005/06:278

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:278 av Håkan Larsson (c)

Kollektivtrafik i glesbygd

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 mars 2006.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 7 mars 2006
Näringsdepartementet
Ulrica Messing
Enligt uppdrag
Dag Ekman
Expeditionschef

Interpellation 2005/06:279

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:279 av Else-Marie Lindgren (kd)
Sveriges deltagande i ISAF:s regionsstyrka i Mazar-e-Sharif

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 14 mars 2006.

Skälet till dröjsmålet är att försvarsministern har inplanerat åtaganden den 13 mars som förlagts till den dagen med hänsyn till den interpellationsdebatt som statsrådet deltar i den 14 mars 2006.

Stockholm den 6 mars 2006

Försvarsdepartementet

Leni Björklund

Enligt uppdrag

Helena Lindberg

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2005/06:280

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:280 av Hans Stenberg (s)

Uppsägning av tågmästare i Ånge

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 mars 2006.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 7 mars 2006

Näringsdepartementet

Thomas Östros

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

*Svar på
interpellationer*

4 § Svar på interpellation 2005/06:285 om beskattning av önskad och förlustbringande dispositionsrätt till stugor, båtar med mera

Anf. 1 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr talman! Carl B Hamilton har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att en princip om faktisk dispositionsrätt införs i skatterätten i stället för dagens princip. Carl B Hamilton har också frågat mig när jag avser att lägga fram förslag om ny lagtext av typen ”endast faktiskt nyttjande av en förmån ska ligga till grund för värderingen av förmånen, om inte annat föreskrivits”, samt vilka andra åtgärder jag avser att vidta i denna skattefråga.

En grundläggande regel i skattelagstiftningen är att privata levnads-kostnader inte får dras av.

Delägare i företag liksom företagsledare förmånsbeskattas därför i den mån företaget betalar deras privata omkostnader. Enskilda näringsidkare får antingen inte dra av de privata levnadskostnaderna i näringsverksamheten eller så uttagsbeskattas näringsidkaren för det värde hon eller han tillgodogjort sig ur verksamheten.

Principen om att avdrag inte får göras för privata levnadskostnader gäller också för tillgångar som till exempel fritidshus och båtar. Om företagets kostnader för sådana tillgångar helt eller delvis utgör privata levnadskostnader för delägare eller företagsledare förmånsbeskattas alltså dessa för värdet. Förmånsvärdet bestäms utifrån dispositionsrätten till tillgången och inte det faktiska utnyttjandet. Om fritidshuset eller båten varit uthyrd sätts förmånsvärdet ned i motsvarande mån.

Om det fanns en möjlighet för företagare att disponera till exempel fritidshus och båtar som ägs av företaget utan beskattning enligt de principer som jag nu angett, skulle näringsverksamheten kunna användas för att finansiera inköp av tillgångar för personligt bruk.

Det är alltså för att upprätthålla detta avdragsförbud som värderingen av förmånen utgår från dispositionsrätten och inte det faktiska utnyttjandet.

Om verksamheten däremot består i till exempel stuguthyrning sker normalt ingen förmånsbeskattning av företagaren utifrån möjligheten att disponera tillgången. En enskild näringsidkare får i motsvarande situation dra av kostnader hänförliga till stugorna i näringsverksamheten. I dessa fall är kostnaderna för tillgångarna hänförliga till verksamheten och inte till en privat levnadskostnad. Om företagaren själv använder stugan i dessa fall blir han eller hon beskattad för det faktiska utnyttjandet.

Denna ordning är enligt min mening ändamålsenlig. Jag avser därför inte att vidta några åtgärder för att ändra bestämmelserna.

Anf. 2 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret.

Även för en person som jag, som är tränad i riksdagens kanslisvenska och utbildad ekonom, är det svårt att riktigt förstå innebörden i svaret. Jag vill därför att finansministern förklarar innebörden av sitt svar genom en kommentar till tillämpningen av de, enligt finansministern, ändamålsenliga principerna på ett typfall. Det är ju när principerna möter verkligheten som deras relevans och värde testas.

Vi kan ta Sune på Möja som exempel. Han driver ett turistföretag. Familjen bebor ett hus. Han disponerar även andra hus för sin fritid. På en annan ö har Sune fyra sommarhus som han hyr ut. Han bor aldrig där själv. Han använder inte husen för egen eller den övriga familjens del.

Sommaren har, enligt Skatteverket, 15 veckor. Om Sune misslyckas med att hyra ut någon av de fyra stugorna under de 15 veckorna förmånsbeskattas Sune för sitt misslyckande. Han tappar hyresintäkter och när verksamheten går med förlust beskattas han extra hårt.

Ett regelverk som har denna konsekvens kallar finansministern för ändamålsenligt. Det är naturligtvis absurt.

Låt mig illustrera detta med finansministerns skattelogik. En hotellrörelse skulle då förmånsbeskattas för alla de hotellnätter som hotellet inte lyckas hyra ut. Så är det ju inte.

Hotell hamnar inte i denna fälla. Det gör däremot de som, i likhet med den som jag kallar Sune på Möja, håller på med lite olika saker och inte bara sysslar med uthyrning utan tjänar sina inkomster på flera olika sätt.

Sune har också i sin turistbolagsrörelse tre båtar som han använder för taxikörning, transport av gäster till olika öar och så vidare. Båtarna går inte att hyra ut eftersom det krävs speciellt tillstånd för att köra dem. Familjen har andra båtar för fritiden. Trots detta påförs han ett förmånsvärde om 500 000 kr för en av båtarna.

Finansministern säger att den här ordningen är ändamålsenlig och att man inte avser att vidta några åtgärder för att ändra bestämmelserna. Jag vill att Pär Nuder förklarar för mig och för personer som har den situationen att de har inkomst från flera olika källor vad som är så ändamålsenligt.

Det är ju när principerna möter verkligheten som testet sker.
Välkommen upp i talarstolen, finansministern!

Anf. 3 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr talman! Låt mig något utveckla bakgrunden till de regler som vi diskuterar.

Jag har förståelse för att den fråga som Carl B Hamilton tar upp kan upplevas som orättvis av enskilda företagare. Låt mig ändå ge bakgrunden till de regler vi har. Jag vidhåller att de är ändamålsenliga.

År 1976 infördes särskilda regler för beskattning av fåmansföretag samt företagsledare och delägare i sådana företag, de så kallade stoppreglerna. Reglerna syftade till att intressegemenskapen mellan företaget och ägaren inte skulle utnyttjas i skattesammanhang för att slippa skatt eller för att få en lägre beskattning.

Exempel på det var transaktioner som reglerades för att företaget anskaffade egendom för företagsledarens privata bruk. Enligt stoppregeln beskattades delägaren för kostnaden att förvärva tillgången som en intäkt av tjänst samtidigt som företaget helt eller delvis vägrades avdrag för kostnaden.

När stoppreglerna för fåmansföretagen avskaffades den 1 januari 2000 kom nya regler i stället. Avgränsningarna av de fall där förmånsbeskattning ska ske är inte lika tydliga enligt de nya reglerna som enligt stoppreglerna. Avsikten är dock, liksom tidigare, att en beskattning ska ske när företag används för att skaffa privat egendom.

När stoppreglerna avskaffades 2000 uttalade regeringen att den hade för avsikt att noga följa rättsutvecklingen på området och återkomma om reglerna inte visade sig vara tillräckliga för att motverka missbruk eller om de visade sig leda till alltför många domstolsprocesser. Denna utgångspunkt gäller fortfarande. En sådan omläggning som gjorts leder naturligen till att nya gränsdragningar måste göras och ny praxis bildas.

Att nu ändra reglerna på det sätt som Carl B Hamilton föreslår skulle innebära att man godtog att företagare bekostar privata utgifter med obeskattade medel. Det skulle innebära en orättvisa i förhållande till andra skattskyldiga som inte har denna möjlighet. Det kan jag inte acceptera.

Därför anser jag att de regler som finns i dag är ändamålsenliga och bör behållas.

Prot. 2005/06:85
13 mars

Anf. 4 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Nu börjar det bränna till. Vi måste se på konsekvenserna av de regler som finns. Om nu utgångspunkten var att de företagsledare som har missbrukat det tidigare systemet och har stora segelbåtar eller sådant i rörelsen är det ett helt annat fall än det som vi här diskuterar. Vad vi nu diskuterar är den typiske småföretagare som i glesbygd eller på andra ställen tjänar sina inkomster från flera olika verksamheter. Då riskerar hon eller han att på en av de här verksamheterna som bedöms som en sidoverksamhet att förmånsbeskattas, i det här fallet för att hyra ut ett antal stugor eller båtar. Då blir konsekvensen, finansministern, att personer som befinner sig i den här situationen inte kommer att våga investera. De vet inte vad det är för skattekrav som kommer att ställas på dem senare, när de gjort den här investeringen i att hyra ut stugor eller vad det nu är. De är livrädda för situationen. Vi har ett antal exempel på detta.

Finansministern säger att jag föreslår någonting. Jag föreslår att vi faktiskt ska se till att de här reglerna inte får de här konsekvenserna. Finansministern säger att regeringen har varit inställd på att noga följa utvecklingen av reglerna inför risken av missbruk. Risken här är den rakt motsatta, nämligen att reglerna är så tufft utformade, så okänsligt och fyrkantigt utformade att personer som försöker skrapa ihop sitt levebröd från olika verksamheter inte kan göra detta utan tvingas lägga ned sin verksamhet. Det är det rakt motsatta problemet mot det som finansministern här utmålar som kapitalister i cylinderhatt som har segelbåtar som de låter betalas av rörelsen. Här har vi precis motsatsen.

Nu tror jag faktiskt att vi får ta fasta på det ord som står i interpellationssvaret, nämligen att stuguthyrning sker "normalt". Vi måste ändra regelverket på ett sådant sätt att personer som har den här situationen vet att de inte kommer att förmånsbeskattas för innehavet av förlustbringande verksamhet. De får ju dubbelstraff.

Tycker Socialdemokraterna, som nuförtiden försöker vara insmickrande mot småföretagarna, att det är ändamålsenligt att ha det på det här sättet? Ni hade en konferens häromdagen. Försök att sälja in den här typen av skattelag till småföretagare i glesbygd. Lycka till!

Anf. 5 Finansminister PÄR NUDER (s):

Herr talman! Carl B Hamilton är väl bevandrad i skattelagstiftningen och vet att den är generell till sin natur. Jag kan bara upprepa det som jag sade tidigare, nämligen att om det fanns en möjlighet för företagare att disponera till exempel fritidshus och båtar som ägs av företaget utan beskattning enligt de principer som gäller i dag skulle verksamheten kunna användas för att finansiera inköp av tillgångar för personligt bruk. Vi kan inte ha sådana regler som möjliggör den typen av förfaranden. Det är därför som värderingen ska utgå från dispositionsrätten och inte från det faktiska utnyttjandet.

Utan förmånsbeskattning av dispositionsrätten för till exempel fritidshus och båtar skulle företagen kunna äga tillgångar för personligt bruk via sin verksamhet till en lägre kostnad än när tillgången ägs privat.

Svar på
interpellationer

Det här skulle skapa möjligheter till skatteundandraganden genom att privata investeringar finansieras med obeskattade medel eller till en lägre kostnad än om investeringen finansieras privat.

Anf. 6 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Det är med en dåres envishet man tvingas lyssna på detta. Här har vi alltså företagare som har skaffat sig fyra hus på en ö för att hyra ut dem under sommaren. Det klassificeras i den socialdemokratiska skattelagstiftningen som en risk för ett stort skatteundandragande, och därför måste den som har de här husen, om de inte är uthyrda, förmänsbeskattas. Det är helt absurt. I själva verket gör vederbörande en förlust och får inte in de hyresintäkter som är tänkta.

Det lär inte vara sista ordet om den här saken.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2005/06:261 om tillgång till rehabilitering

Anf. 7 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Linnéa Darell har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att personer som rekommenderas rehabilitering ges möjlighet till detta, för att sjukskrivna inte ska bollas mellan myndigheterna och för att personer inte ska förtidspensioneras på grund av oklara regler om vem som ansvarar för rehabiliteringen.

För många människor är olika former av rehabiliteringsåtgärder nödvändiga för att återfå funktions- och arbetsförmågan och kunna delta i arbetslivet. Olika aktörer är involverade i olika skeden av rehabiliteringsprocessen. I regeringens strategi läggs fokus på att ta till vara människors arbetsförmåga och åstadkomma ett bättre samspel mellan arbetsplatsen, sjukvården och sjukförsäkringen.

Arbetsplatsen har central betydelse för möjligheterna till återgång i arbete. Arbetsgivaren har därför det primära ansvaret för de arbetslivsinriktade rehabiliteringsåtgärder som kan vidtas på arbetsplatsen. Vanliga och ofta effektiva åtgärder är arbetsanpassning, omplacering eller rehabilitering i form av till exempel utbildning och arbetsträning. I syfte att stärka den enskildes ställning och skapa en effektivare rehabilitering pågår för närvarande en översyn av arbetsgivarens rehabiliteringsansvar.

För arbetslösa sjukskrivna och anställda sjukskrivna som behöver byta anställning på grund av ohälsa är det nödvändigt att Försäkringskassan och arbetsförmedlingen samverkar effektivt. Sedan 2003 bedriver myndigheterna omfattande insatser för arbetslösa sjukskrivna, och från och med 2006 omfattar denna samverkan även anställda sjukskrivna som behöver byta arbete på grund av ohälsa.

Under 2006 och 2007 ska Försäkringskassan och Ams dessutom inom ramen för en pilotverksamhet vidta nya och förstärkta insatser för försäkrade som är långtidssjukskrivna eller uppbär aktivitetsersättning eller tidsbegränsad sjukersättning. Pilotverksamheten syftar till att ta till vara den arbetsförmåga som dessa människor kan ha och att underlätta deras återgång till arbetslivet.

För att stödja patienters återgång i arbetslivet krävs det att sjukskrivningsfrågan prioriteras inom hälso- och sjukvården. Regeringen har därför ingått en överenskommelse med landstingen om förstärkta insatser för att minska sjukfrånvaron. Överenskommelsen innebär att regeringen satsar 3 miljarder under tre år för att hälso- och sjukvården ska vara mer aktiva i sjukskrivningsprocessen.

För människor med komplex problematik finns det behov av samordnade rehabiliteringsinsatser. Det har därför införts möjlighet för försäkringskassa, länsarbetsnämnd, landsting och kommun att bedriva finansiell samordning genom att på lokal och regional nivå bilda samordningsförbund.

Regeringen har således vidtagit en rad åtgärder för att undvika de situationer som Linnéa Darell beskriver. Det är därför min bestämda övertygelse att regeringens åtgärder kommer att bidra till en effektiv rehabilitering som ger stöd för sjukskrivna att återfå arbetsförmågan och kunna delta i arbetslivet.

Anf. 8 LINNÉA DARELL (fp):

Herr talman! Jag tackar för svaret, som jag ska återkomma till lite senare. För dem som lyssnar på debatten vill jag först ge en beskrivning av bakgrunden till mina frågor.

Inget jobb – ingen rehabilitering, så lyder rubriken på reportaget om Cathrin. Cathrin blev sjukskriven för ryggproblem för några år sedan och var arbetslös. Försäkringskassan föreslog förtidspensionering, vilket Cathrin inte accepterade. Nu har Cathrin, som hon säger till mig, tagit sig tillbaka till arbetslivet ”några procent i taget”. Förutsättningarna för att komma vidare till full egenförsörjning är en rehabiliteringsinsats på ett rygginstitut, en insats som har rekommenderats av hennes ortoped. Men där har det blivit stopp. Försäkringskassan saknar möjlighet att köpa en rehabiliteringsinsats för personer som betraktas som arbetslösa och hänvisar till arbetsförmedlingen, som hänvisar till vården eftersom denna insats är medicinsk. Och vården hänvisar till att man saknar möjlighet att remittera till en ryggspecialist, för det är Försäkringskassan som köper dessa tjänster. Slutsatsen av allt detta är att Cathrin vid 40 års ålder nu erbjuds förtidspensionering, något som hon upplever som mycket kränkande.

Frågan som många med mig ställt sig är: Hur kan detta få ske – hur kan samhällets olika instanser och politiska system bidra till att miss-handla människor så och dessutom använda skattepengar på ett så slösaktigt sätt? På det svarar nu ansvarig minister med att bland annat beskriva ett pilotprojekt.

I ett pressmeddelande från Försäkringskassan och Ams gemensamt den 27 januari i år läser jag om detta projekt, som delvis har pågått sedan 2003. Av 26 000 berörda personer har 8 800 hittills fått arbete eller påbörjat utbildning. Det nya uppdraget omfattar från och med i år 30 000 personer och två län, det vill säga en femtedel av landet. Under nästa år ska alla län vara med och då omfatta alla som varit sjukskrivna längre än två år och alla som har tidsbegränsad sjukersättning. I ministerns svar berörs också uppdraget till sjukvården och lagen om finansiell samordning, och jag ska återkomma till det i mitt nästa inlägg.

Herr talman! Regeringens uppdrag till Försäkringskassan och Ams och de siffror som nämns i uppgifterna från myndigheterna måste ses mot att antalet försäkrade som kan förväntas vara berörda är oerhört omfattande. Jag har inte exakta siffror på dem som behöver rehabilitering, men den officiella statistiken över sjukskrivna var i februari i år 236 400, och antalet förtidspensionerade hade vid samma tid ökat med ytterligare 12 900 till 556 300. Det är naturligtvis långtifrån alla dessa nästan 800 000 personer som är aktuella för rehabiliteringsåtgärder, men det måste ändå handla om mångdubbelt fler än de 30 000 som nämns i samband med regeringens pilotprojekt.

Därför vill jag ställa en fråga som avslutning på det här inlägget: När kan alla de som i dag riskerar att ramla mellan olika myndigheters stolar i väntan på rehabilitering räkna med att få hjälp?

Anf. 9 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Först en kommentar när det gäller förtidspensioneringar och beslut om sjukersättning. Det ska man inte få förrän allt är prövat och det visar sig att det bara är sjukersättning som återstår i den gamla förtidspensioneringen. Och man ska definitivt inte förtidspensioneras när rehabiliteringsåtgärder pågår.

Låt mig säga något om omfattningen av det vi gör. Det är väl bekant för Linnéa Darell att regeringens och andras insatser för att komma till rätta med den höga sjukfrånvaron har varit betydande och att också betydande goda resultat har uppnåtts så här långt. Jag tror att de flesta är överens om det när det gäller kvantiteten av sjukskrivningar. Antalet sjukskrivna och långtidssjukskrivna minskar. Också inflödet till förtidspension minskar.

På nationell nivå, makronivå, är jag synnerligen nöjd med de resultat som har åstadkommit de här tre åren, tack vare att många har engagerat sig i detta. Jag är mindre nöjd med åtgärder som ska till för den enskilde individen. Där finns det mycket mer att göra. Det är också där som regeringens fokus ligger nu. Jag påstår ingalunda att allt är bra i dag, utan det behövs ytterligare åtgärder av skiftande slag.

Den pilotverksamhet som Linnéa Darell hänvisar till, och som jag tog upp i mitt svar, omfattar ungefär 150 000 personer i landet som har varit sjukskrivna mer än två år eller har aktivitetsersättning, alltså förtidspension om man är under 30 år, eller har en tidsbegränsad förtidspension. Alla dessa fall ska under en tvåårsperiod gås igenom, och Försäkringskassan och arbetsförmedlingen ska säkerställa att relevanta åtgärder är vidtagna för varje sådan individ. I den händelse åtgärder inte är vidtagna ska man se till att de kommer i gång. Det börjar i Västra Götaland med ungefär 25 000 personer och samtidigt i Västmanland med ungefär 5 000 personer. Sedan ska antalet öka utan några ytterligare beslut från regering eller riksdag. Myndigheterna bestämmer själva i vilken takt hela landet ska involveras i denna särskilda åtgärd. Detta ska vara slutfört före 2007 års utgång.

Det här kommer att leda till att betydligt fler än i dag, förhoppningsvis, får den rehabilitering som man har rätt att få och rätt att kräva.

För att säga något om det fall som Linnéa Darell hänvisar till, som jag inte ska kommentera i sig men som är ett exempel på hur det kan gå till när det inte har gått alldeles rätt till, är det Försäkringskassans samord-

ningsansvar som ska rikta sig till någon av de rehabiliteringsaktörer som finns, nämligen Försäkringskassan, sjukvården eller arbetsgivaren. Har åtgärder inte kommit till stånd, har någon av de tre ansvariga brösttit eller smitit ifrån sitt ansvar.

Prot. 2005/06:85
13 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 10 LINNÉA DARELL (fp):

Herr talman! Det är bra, och vi är ense om att man naturligtvis inte ska bli föreslagen förtidspension så länge det finns mer att göra. Men ändå händer det. Cathrin är ju inte den enda människa som vittnar om detta.

Nu säger Hans Karlsson att pilotprojektet ska övergå i en ökning och vidgning utan något vidare beslut. Då förstår jag inte riktigt varför det inte hade kunnat träda i kraft direkt, för uppenbarligen handlar det i dag om att uppdraget är ungefär 30 000 och i två län och att man kan börja öka antalet någon gång i slutet av året. Vad är det som ska hända på vägen? När myndigheter får direktiv i etapper så här förväntar man sig någon utvärdering innan. Vad är annars skälet till att man inte kunde ta itu med det här över hela landet på en gång?

Hans Karlsson säger också att samordningsansvaret i det enskilda fallet – vi är överens om att vi inte ska diskutera enskilda fall här men det har ju hamnat så i fokus som ett exempel på hur det inte borde få gå till – är Försäkringskassans, och det är det ju. Men Försäkringskassan själv, även centralt, säger ju att det finns så mycket otydligheter och att man kommer att ta kontakt med regeringen om det här. Man menar att regelverket bidrar till att en sådan här situation kan uppstå. Det är av den anledningen som jag har ställt frågan till regeringens företrädare, för det är väl där ansvaret ligger för att se till att få tydliga regler.

Finansiell samordning och kravet på hälso- och sjukvården diskuterade vi lite här förra veckan med anledning av Centerpartiets och Kenneth Johanssons interpellation. Jag kan bara igen konstatera att om Folkpartiets förslag om att den finansiella samordningen skulle ha fått fortsätta utvecklas, hade sådana här situationer inte uppstått. Då hade vi inte haft den här lite fyrkantiga hanteringen med myndigheter på olika håll som inte känner en säkerhet i uppdraget att samverka.

Av svaret i skriftlig form att döma, även om jag tycker att det finns en viss ödmjukhet i den muntliga framställningen hos ministern, verkar det ändå som att regeringen tycker att den takt som man har föreslagit är bra och att det inte är så mycket mer man kan göra från regeringens sida. Är det så jag ska uppfatta det? Ministern avslutar med att säga att han har en god tilltro till att det ska ske en bra utveckling och att människor som behöver rehabilitering inte ska hamna i diskussion om förtidspensionering.

Men den verklighet som Cathrin och andra möter är ju en annan. Uppenbarligen är det också en annan verklighet som berörda myndigheter tycker sig leva i eftersom det här kan hända och man också uttrycker att det finns otydligheter. Jag skulle ändå vilja höra om det kommer något mer från regeringens sida än att vi ska se tiden an nu.

Anf. 11 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Jag förstår att det kittlar i Linnéa Darell att misstänkliggöra regeringen för det vi gör och inte gör när det gäller sjukfrånvaron.

Jag upprepar gärna att det inte är bra som det är. Fler måste få mer och bättre stöd i sin sjukskrivning, och det måste komma till stånd snabbare än vad som sker i dag. Det måste vara mera distinkt och precist, och rollfördelningen mellan aktörerna måste bli tydligare. Det sker genom att vi nu har en utredning som tittar på just arbetsgivarens och Försäkringskassans rollfördelning. Vi har tillsatt ett arbete hos Socialstyrelsen för att utarbeta beslutsstöd i sjukskrivningsprocessen riktat framför allt till hälsovården och kanske i synnerhet till läkarna. Det är ett betydligt bättre beslutsstöd än det som möjligen finns i dag. Det handlar om hur man bedömer arbetsförmågan och hur man på ett bättre sätt kan involvera den sjukskrivne själv i sjukskrivningsprocessen så att man inte hamnar i en förödande lång sjukskrivning i väntan på olika åtgärder. Det där känner Linnéa Darell mycket väl till.

Som jag sade i mitt svar kommer sjukvården också att kunna tillföras pengar för sin ordinarie verksamhet under förutsättning att de upprättar handlingsplaner för att bli bättre i sin roll i sjukskrivningsprocessen. Där finns det mycket övrigt att önska. Det har två undersökningar visat. Karolinska Institutets och Kristina Alexanderssons undersökning och Socialstyrelsens undersökning visar att det fortfarande finns stora brister i sjukvårdens roll när det gäller sjukskrivningsprocessen.

Det exempel som Linnéa Darell hänvisar till får mig att peka på en annan åtgärd som är i gång från den 1 januari där den som är anställd men som inte kan gå tillbaka till sin tidigare anställning eller sitt tidigare arbete på grund av sjukskrivning nu kan omfattas av arbetsförmedlingens insatser direkt trots att man har en anställning kvar. Man kan få hjälp att komma vidare till någon annan anställning i ett annat yrke eller i en annan bransch. Arbetsförmedlingen och Ams har ju att samverka kring den sjukskrivna arbetslösa, och där är det 10 000 årligen som får insatser.

Jag skulle vilja påstå, Linnéa Darell, att aldrig har så mycket gjorts och aldrig har så mycket varit på gång när det gäller insatser för att förbättra sjukskrivningsprocessen och rehabiliteringsstödet till den enskilde. Jag tror att jag vågar säga att om jag får möjlighet att fortsätta med detta kommer det att visa sig i form av förbättringar på samma sätt som det har gjort när det gäller sjukskrivningstalen på nationell nivå. Detta är ett mödosamt arbete, det är många saker som ska göras och det tar tid, men riktningen är kristallklar.

Anf. 12 LINNÉA DARELL (fp):

Herr talman! Hans Karlsson säger att aldrig har så mycket gjorts, men behoven har heller aldrig tidigare varit så omfattande. Att så oerhört många människor nu erbjuds förtidspensionering i stället för någonting annat beror ju på att den socialdemokratiska regeringen oerhört sent förstod vilket bekymmer det här skulle bli.

Nästa år är det tio år sedan sjukskrivningarna började utvecklas åt det här hållet. Det var i och för sig före Hans Karlssons tid som minister och före min tid här i riksdagen, men det är samma regering som hela tiden har haft ansvaret. Det är först de senaste åren som åtgärder har börjat vidtas. Det syns väl också på måtten. Här talar vi om 10 000 som får hjälp med det ena och 30 000 som får hjälp med det andra. Någon gång under 2007 ska man komma upp i över 100 000. Även om, som jag sade förut, inte alla 800 000 är berörda av just detta, är det ändå mångdubbelt

fler. Det ramlar ju också in lite folk under de här åren. Det är inte helt stopp för en ökning av behoven.

Jag är ändå lite besviken över att regeringens vilja att anstränga sig till det yttersta, snabba på processerna och se till att myndigheterna får möjlighet att hantera fler i processerna inte tydligare har uttryckts i Hans Karlssons svar. Då skulle Cathrin och andra i hennes situation slippa slåss mot regelverk och byråkrati och i stället kunna använda sin kraft till att komma igen på arbetsmarknaden.

Det är också bekymmersamt att det under den här tiden kommer att fortsätta att användas skattepengar till för tidiga förtidspensioneringar samtidigt som Sverige mer än väl skulle behöva varenda arbetad timma.

Anf. 13 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Det var en tidigare fråga som Linnéa Darell nu aktualiserade igen. Varför inte starta i hela landet på en gång med den här så kallade pilotverksamheten som gäller att intensifiera insatserna för dem som är långtidssjukskrivna? Vi gjorde det valet för att snabbt kunna få erfarenheter när det gäller hur man jobbar, hur omfattningen är och vilket slag av insatser som kan behövas. Det var för att vi skulle ha ytterligare lite framförhållningstid för att kunna gå in med ytterligare åtgärder om det visar sig, när man nu startar i två län, att det som är tillgängligt för den här typen av insatser inte räcker. Det var precis med hänsyn till detta som vi valde att börja i två län.

Jag skulle vara bekymrad, Linnéa Darell, om inget hade gjorts. Jag skulle vara ännu mer bekymrad om jag inte visste vad som behöver göras. Det betyder inte att jag tycker att allt har gjorts och att det är tillräckligt som det är. Tvärtom behöver mycket mer göras. Siktet är inställt på att varje individ ska få ett individuellt stöd i sin sjukskrivningssituation mycket tidigare än vad som har skett hittills. Det är ingen tvekan om att det är detta som jag fokuserar på i det fortsatta arbetet.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2005/06:264 om sjukförsäkringen

Anf. 14 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Per Westerberg har frågat mig om det är korrekt att vissa grupper kan tjäna på att vara sjukskrivna eller förtidspensionerade jämfört med att jobba, vad jag i så fall avser att göra åt saken och vilka åtgärder jag avser att vidta för att förändra de radikalt olika utfallen vid sjukskrivning jämfört med arbete. Vidare uppger Per Westerberg att Arbetslivsinstitutet i olika sammanhang framfört kritik mot att rehabiliteringen kommit på undantag sedan 1997 respektive sätts in för sent och undrar vilka åtgärder jag avser att vidta med anledning av detta. Slutligen frågar Per Westerberg vilka åtgärder jag avser att vidta för att åstadkomma en tidsbegränsad sjukförsäkring respektive en stegvis nedtrappning över tiden.

Sjukersättning, det som tidigare var förtidspension, från den allmänna försäkringen ger i de flesta fall en ersättning som ungefär motsvarar

65 % av tidigare inkomst. Bostadsbidrag utgår till de flesta med de lägsta ersättningarna från sjukersättningen. För många – dock inte alla – tillkommer avtalsersättningar.

Av de tidningsartiklar Per Westerberg hänvisar till framgår att långtidssjukskrivning och sjuk- och aktivitetsersättning förutom mänskligt lidande också innebär en över tid sämre ekonomisk standard jämfört med andra grupper. Min uppfattning är att sjukersättningen inte är för generös. I detta sammanhang vill jag också påminna om att regeringen gett Anna Hedborg i uppdrag att utreda sjukförsäkringen och även dess samspel med avtalsförsäkringarna. Jag avser inte att föregripa Anna Hedborgs utredning eller att ingripa i parternas rätt att sluta kollektivavtal.

Regeringens politik är att bibehålla och även förbättra sjukförsäkringen samtidigt som åtgärder vidtas för att minska sjukfrånvaron och utslagningen från arbetslivet.

Regeringen har vidtagit åtgärder för att öka kvaliteten i sjukskrivningsprocessen, och en omfattande utbildning av läkare i försäkringsmedicin genomförs för närvarande.

Ekonomiska drivkrafter för att arbeta mer effektivt med ohälsofrågor har införts för arbetsgivare och inom hälso- och sjukvården. Inom ramen för nationella handlings- och verksamhetsplaner får många fler arbetslösa sjukskrivna stöd av arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för att komma tillbaka i arbetslivet.

Socialförsäkringsadministrationen har reformerats och tillförts betydande resursförstärkningar. Fler och fler kommuner och landsting ingår avtal om lokal finansiell samordning med Försäkringskassan och arbetsförmedlingen.

Arbetsplatsen är den centrala arenan. Insatser för att ta till vara sjukskrivnas arbetsförmåga måste påbörjas så snart det är hälsomässigt lämpligt. Regeringen har tillsatt en utredning för att se över arbetsgivarnas rehabiliteringsansvar och för att stärka den enskildes rätt till arbetsanpassning och rehabilitering. Medfinansieringen ska också stimulera till tidiga insatser. Sjukpenning bör endast undantagsvis betalas ut längre tid än ett år. Den sjukskrivne borde vid det laget ha återgått i arbete eller påbörjat rehabilitering. Det finns naturligtvis situationer då detta inte är möjligt, och därför tror jag inte på en så kallad stupstock i sjukförsäkringen, det vill säga en absolut tidsgräns för hur länge sjukpenning kan betalas ut till en enskild person. En sådan begränsning skulle kunna drabba enskilda personer hårt och skulle även kunna medföra drivkrafter till sjukersättning.

En pilotverksamhet har nu inletts i Västra Götaland och Västmanland. I pilotverksamheten ska samtliga ärenden gås igenom där den försäkrade varit sjukskriven mer än två år, har aktivitetsersättning eller tidsbegränsad sjukersättning. Syftet är att ta till vara den restarbetsförmåga som finns. Regeringens intention är att inom två år ska samtliga ärenden i hela landet ha granskats. Därefter bör metoden införas i ordinarie verksamhet och avse sjukfall som pågått ett år.

Regeringens mål att halvera sjukfrånvaron till 2008 utan att sjuk- och aktivitetsersättningarna ökar är inom räckhåll. Enligt senaste månadsuppgiften fanns 93 000 fall som pågått mer än ett år. Detta ska jämföras med medelvärdet för 2003 som var 127 000 fall. Även nybeviljandet av sjuk- och aktivitetsersättningar minskar. Det har således visat sig att det

Anf. 15 Förste vice talman PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret på mina frågor. Jag vill även tacka för att det är ett både långt och seriöst svar. Det finns nämligen en tendens till att denna debatt blir en pajkastningsdebatt. Och detta är en alldeles för allvarlig fråga för att man ska hålla på med pajkastning. Frågan behöver en seriös debatt och en seriös analys.

Det är ingen tvekan om att detta för närvarande är ett av de stora misslyckandena politiskt, det vill säga att en mycket stor andel av den arbetsföra befolkningen mellan 20 och 64 år av olika skäl befinner sig utanför arbetsmarknaden.

Anna Hedborg, statsrådets egen utredare, har uttryckt att vi har fått en fördubbling av denna grupp sedan 1971. Hennes bedömning är att denna ökning åtminstone måste halveras för att vi långsiktigt ska klara våra välfärdsåtaganden, förutom att det är mycket angeläget utifrån många enskilda humanitära skäl att försöka minska antalet personer med sjukersättning, förtidspension och långtidssjukskrivning.

Jag skulle vilja följa upp statsrådets svar i tre olika delfrågor.

För det första: Vi har sett att ledningen för Försäkringskassan har noterat att minst 50 % av de så kallade långa fallen har minst 50 % arbetsförmåga kvar. En av orsakerna är att det är en långsam rehabilitering men även att det är svårt med deltidjobb.

Jag skulle vilja fråga statsrådet hur han ser på den del som han för närvarande bereder när det gäller deltidställda som skulle ha rätt till heltidsarbete, och hur detta går ihop med att Försäkringskassan kanske behöver 300 000–400 000 deltidjobb om man ska lyckas rehabilitera dem som har arbetsförmåga kvar och i dag är långtidssjukskrivna eller har sjukersättning, eller som det populärt kallas, förtidspension. Det som det många gånger är fråga om här är omplaceringar eller rehabiliteringsinsatser, vilket är mycket angeläget i detta sammanhang.

För det andra: 1997 började den mycket kraftiga epidemin, som Arbetslivsinstitutet har kallat det, med sjukskrivningar i Sverige.

Den ena tesen som Arbetslivsinstitutet driver är att man glömde rehabiliteringen från 1997, och regeringen tog bort den. Därmed fick man en mycket kraftig expansion av långtidssjukskrivna.

Den andra forskningstesen är att detta beror på mycket kraftiga höjningar av ersättningsnivåerna samma år som vi fick denna mycket stora ökning av antalet sjukskrivna.

Jag måste då ställa en fråga. Med de åtgärder som statsrådet har vidtagit försöker han lägga mer rehabiliteringsansvar på arbetsgivaren. Det är till viss del rätt. Men delvis handlar det om medfinansiering. Och det hjälper framför allt kanske på stora arbetsplatser. Men hur går det med ansvaret för omplaceringar på det mycket stora antalet mindre arbetsplatser där denna typ av åtgärder inte är möjliga på samma sätt? Och är statsrådet då beredd att vidta några åtgärder för att exempelvis försöka få fram mer företagshälsovård för att man ska få en mer professionell motpart och därmed bättre resultat än vi har haft?

*Svar på
interpellationer*

Min sista fråga handlar om ersättningsnivåerna. Statsrådet har säkert själv sett Anna Hedborgs artikel om att vissa metallarbetare till och med kan tjäna på att gå i förtidspension, alltså få sjukersättning. Det är naturligtvis inte önskvärt. Jag delar statsrådets uppfattning att många som går i förtidspension får en mycket dålig situation längre fram. Men anser statsrådet verkligen att det är rimligt att man ska kunna få bättre ersättning genom sjukersättning, förtidspension, eller sjukskrivning?

Anf. 16 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Det var mycket som Per Westerberg tog upp. Jag ska börja med den sista frågan som gäller ersättningsnivåerna. Vi ska vara seriösa, Per Westerberg. Men jag kan ändå inte låta bli att undra över varför det är just ersättningsnivåerna och risken för överkompensation som Moderaterna väljer att göra till problemet.

Det finns i verkligheten inte någon risk för överkompensation. Det stora problemet är att de allra flesta har alldeles för låg ersättning. Det visar också de studier som Anna Hedborg har gjort hittills. Det finns för att stimulera den intellektuella debatten ett antal typfall som är framtagna i en skrift där man kan redovisa hur utfallet blir om man lägger till olika komponenter.

Tittar man på verkligheten såsom den ser ut i dag är det mer än 50 % som inte har någon annan ersättning än förtidspension. För dem som befinner sig i den så kallade karriäråldern mellan 30 och 60 år är ersättningen, jämfört med arbetsmarknaden i övrigt, 30 % lägre än för vanliga inkomsttagare genomsnittligt sett. Problemet är alltså att människor har för låga ersättningar snarare än för höga.

Jag ska också ta upp den andra frågan som handlade om arbetsgivarens medfinansieringsansvar. Ja, det finns, tyckte jag när vi införde medfinansieringen en relevant invändning från arbetsgivarna. Jag lyssnade väldigt noga på vad inte minst Svenskt Näringsliv och Företagarna tyckte. Jag vet ju att de inte ville ha denna reform, men de hade också förmåga att formulera vad de tyckte var rimligt att regeringen gjorde om den här reformen nu ändå infördes.

En invändning som man hade var att när i synnerhet ett litet företag har uttömt alla möjligheter till omplacering eller rehabilitering på arbetsplatsen genom förändringar återstår inget annat enligt medfinansieringen än att fortsätta att betala de 15 procenten. Det tyckte vi var en legitim arbetsgivarständpunkt att bekymra sig över.

Därför har vi, och detta gäller sedan den 1 januari, infört möjligheten att den som inte kan gå tillbaka får komma i åtnjutande av arbetsförmedlingens insatser för att komma vidare. Arbetsgivaren ska inte behöva säga upp den personen på grund av personlig arbetsbrist, som man tidigare många gånger har gjort, utan man ska med hjälp av arbetsmarknadsmyndigheterna och Försäkringskassan förstås kunna hjälpa den här personen tillbaka till eller in på ett annat arbete på en annan arbetsplats medan vederbörande är tjänstledig från den ursprungliga anställningen.

Dessutom är det, som Per Westerberg säger, angeläget att vi också får till stånd en företagshälsovård som kan fungera bättre än den vi har i dag. Det avser jag att lägga fram förslag om under våren.

Anf. 17 Förste vice talman PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Först gäller det ersättningsnivåerna. Min fråga gällde om statsrådet anser det rimligt att kunna få högre ersättningsnivå än man tidigare haft i lön. Det är en principiell ståndpunkt som jag tycker att det finns anledning för varje statsråd och varje regering att fundera över.

Sjukersättningen kommer jag i fortsättningen att kalla för förtidspension, för det är så svenska folket känner sjukersättningen. Jag delar uppfattningen att den kan leda till icke oväsentlig fattigdom på lite sikt. Som Anna Hedborg väl pekar på i sitt utredningsarbete är – och vi ser det också av studier som vi gjort i utskottet – ersättningsnivån i många fall utomordentligt bra, för att inte säga generös, vid starten när man blir förtidspensionär. Men i och med att uppindexeringen sker med konsumentprisindex, inte löneindex, tappar man hela tiden i förhållande till arbetande generationer.

Det innebär att förtidspensionen har en mycket stark tendens att leda till att väldigt många, när myndigheten i praktiken väl vinkat färväl av en person, så småningom hamnar som, populärt kallat, fattigpensionärer. Det är ju en del av systemet när man tappat kontakten, rehabiliteringen och insatserna för att få tillbaka människor i arbete och en av de riktigt avgörande bristerna.

En statssekreterare hos en av statsrådets kolleger har som generaldirektör på Arbetslivsinstitutet just talat om stupstock. Jag är helt övertygad om att han inte anser att någon ska hamna i att bli utan ersättning om ett år som sjukskriven passerats. Det handlar om att sätta tryck på arbetsgivare, sjukvård och arbetstagare att ta tag i problemet och inte låta det rulla antingen till förtidspension eller också till långtidssjukskrivning där sannolikheten för att återkomma i arbete är utomordentligt svag.

Jag ställde frågan just utifrån alla de här deltidssarbetena. Är det så att Försäkringskassans direktion här har uppfattningen att det kanske finns 300 000–400 000 personer som i dag är långtidssjuka eller förtidspensionerade och som har ungefär halva arbetsförmågan kvar måste ju detta, om vi ska ha en chans att hjälpa dessa tillbaka till en meningsfull arbetstillvaro, leda till deltidarbete. Hur tänker statsrådet ordna detta med tanke på situationen där man, enligt det utredningsförslag som föreligger, vill ge alla deltidsanställda rätt till heltidsjobb?

Det fungerar kanske i landstinget eller på Ericsson, det stora telebolaget, men det fungerar inte på många av de mindre och medelstora företagen. Det är väldigt många sådana här arbetstillfällen som måste komma till för att vi ska kunna hjälpa de här människorna att få ett bra liv och även hjälpa det svenska välfärdssamhället.

Herr talman! Jag är lite grann tillbaka i det här med rehabiliteringen. Försäkringskassan säger att rehabilitering måste ske inom två månader. Sedan minskar arbetsförmågan radikalt. Företagshälsovården säger väl i praktiken att har man inte blivit rehabiliterad och kommit tillbaka från en sjukskrivning inom sex månader kommer 80 % – siffrorna varierar lite grann beroende på vilken utredning det hänvisas till – aldrig någonsin tillbaka till ett arbete.

Försäkringskassan använder inte alla sina rehabiliteringspengar i dag. Det fungerar inte i alla delar särskilt väl på många arbetsplatser. Vi ser på offentlighetsidan av uppgifter som Nordiska rådet har tagit fram att vi i Sverige inom exempelvis landstingen har 80 % högre sjukfrånvaro än

man har i Finland. Det finns en brist och det finns en dålig vilja i vissa avseenden. Vad vill statsrådet göra?

Anf. 18 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Vi kan väl ändå, Per Westerberg, ägna några sekunder åt ersättningsnivåerna på ett ömsesidigt sätt. Jag noterar Per Westerbergs bekymmer kring förtidspensioneringarna och nivåerna för människor. Men det är ändå så att som en lösning på detta vill Moderaterna sänka ersättningsnivåerna ytterligare, och det är väl bra att det framkommer i den här debatten. Ni vill ju ned till 70 % när det gäller sjukersättningen och sjukpenningen, och ni vill ned till 60 % när det gäller förtidspensioneringarna, sämre SGI och så vidare – därmed var detta sagt.

Jag hann inte med heltidsfrågan. Jag undrar om Per Westerberg ändå inte tar in den frågan alldeles för tidigt i det här sammanhanget – men kör för det.

Det finns ett utredningsförslag om rätt till heltid. Jag är helhjärtat inställd på att under våren kunna lägga fram ett förslag om förstärkt rätt till heltid. Hur det förslaget ska se ut återkommer vi till. Remisstiden har i det här läget nätt och jämt gått ut.

Men, Per Westerberg, det är inte förbud mot deltid som någon tänker sig föreslå och allra minst jag, utan det är rätt till heltid om detta är möjligt med hänsyn till verksamheten och verksamhetens art. Det blir inget förbud mot deltid. Deltid måste finnas, och deltid ska finnas. Människor vill ha deltid. Verksamheter kräver deltid. Allt detta är den ena delen av saken.

Samtidigt finns det – det får jag ändå påpeka – ett problem på arbetsmarknaden som Per Westerberg inte låtsas om, nämligen att en miljon människor jobbar deltid. I varje fall 200 000, framför allt kvinnor, vill inget hellre än arbeta mera. Problemet är att vi har människor som inte får gå upp i arbetstid trots att verksamheten sannolikt möjliggör ett heltidsarbete. Dålig organisation på arbetsplatserna gör att framför allt kvinnor, särskilt unga kvinnor, får dåliga anställningar som man inte kan leva på och som ger dålig SGI och dålig pension i framtiden. Det där är ett problem som vi vill lösa. Men jag noterar att i varje fall Per Westerberg inte vill göra det.

Jag har också noterat att Per Westerberg lyssnade på föregående interpellationsdebatt där jag noga redogjorde för de brister som fortfarande finns när det gäller rehabilitering. Jag kan upprepa att alltför många får för lite stöd och för sent i rehabiliteringsprocessen. Där ligger nu fokus. Vi har en rad åtgärder i gång för att förbättra detta. Det är möjligt att förbättra, och det är min absoluta övertygelse att det också, precis som när det gäller sjukskrivningsvolymerna, går att komma till rätta med det här. Det är inte acceptabelt att människor trillar mellan stolarna, mellan myndigheterna. Detta vill jag ändra på.

Anf. 19 Förste vice talman PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Det vill jag också ändra på, av naturliga skäl.

Först vill jag bara kommentera ersättningsnivåerna, herr talman. Vad både Arbetslivsinstitutet och jag är ute efter är vad som gäller när man håller på att passera den gräns där nästan inga kommer tillbaka till arbetet. Då måste det finnas någonting som händer med ersättningsnivån

också. Man kan diskutera om det skulle vara efter två månader, som Försäkringskassan kanske talar om, efter sex månader som jag har talat om eller efter ett år som Arbetslivsinstitutet som talar om. Eller också ska det vara i samband med förtidspension inom ett år, som nuvarande regelverk talar om. Man måste möjliggöra att det skapas ett tryck från alla intressenter att hjälpa människor tillbaka till arbete. Det är det som det handlar om.

Jag tycker att det finns ett mått av systemfel i förtidspensionen i och med att den ofta nog är bra i början, men tenderar att bli dålig med åren. Jag har ännu inte fått svar av statsrådet på frågan om ifall han tycker att det är rimligt att man ska kunna tjäna på att vara sjukskriven eller förtidspensionerad jämfört med att arbeta. För mig är det självklart att arbete alltid ska löna sig.

Sedan kommer vi tillbaka till alla dem som är långtidssjukskrivna eller förtidspensionerade i dag. Det kanske rör sig om 300 000–400 000 personer som kan jobba halvtid enligt Försäkringskassans bedömning. För mig är det alldeles uppenbart att det är halvtidsjobb som de ska ha då. Det är det man måste göra rehabiliteringsinsatser för. Jag kan inte förstå varför man inte använder de pengar som man har kvar på anslagen till insatser. Varför försöker man inte få in dem de första månaderna? Varför gör man inte mer när det gäller företagshälsovården för att få en professionell hanterare på det området?

Jag kan inte heller förstå resonemanget om att man alltid har rätt till heltidsjobb. Om statsrådet gjorde begränsningen till stora företag där det är möjligt så skulle jag kunna förstå det. Men jag lever bland mängder av småföretag där ett nytt heltidsjobb i stället för ett deltidsjobb samtidigt leder till ett avsked. Det är inte någon bra lösning.

Anf. 20 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Det gäller frågan om att tjäna på försäkringsnivåerna. De är inte konstruerade så att man ska ha högre ersättning när man är sjukskriven än när man arbetar, eller för den skull när man är förtidspensionerad. Jag påstår att det inte heller är så. Ingen tjänar på att vara sjukskriven eller ha förtidspension. Det är ett fiktivt problem som Per Westerberg pratar om.

När det gäller ersättningsnivåerna ska vi enligt min uppfattning inte ha någon stupstock i sjukförsäkringen. Vi ska inte ha en borte gräns för hur länge man har rätt till sjukpenning. Det får vägas av med hänsyn till den sjukdom man har, det behov av rehabilitering som man har och den arbetsförmåga som man har. Konsekvenserna blir förödande för den enskilde om man har en borte gräns och rycker undan försörjningen på ett abrupt sätt. Så ska vi inte ha det.

Vårt arbete med sjukförsäkringen och sjukskrivningarna har också visat att vi inte behöver försämra ersättningsnivåerna. Vi behöver inte försämra villkoren. Vi kan till och med kosta på oss att förbättra dem tack vare att vi och andra har varit framgångsrika i den här processen.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2005/06:271 om dubbelt utanförskap för kvinnor med funktionshinder

Anf. 21 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Erik Ullenhag har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att motverka det dubbla utanförskapet som drabbar kvinnor med funktionshinder.

Erik Ullenhag berör Socialstyrelsens lägesrapport om handikappomsorgen som bland annat är en analys i ett könsperspektiv. Rapporten berör ett flertal olika politikområden, bland annat arbetsmarknadspolitik och delar av socialpolitiken som är mina ansvarsområden.

Jag vill börja med att kommentera Erik Ullenhags önskemål om att avskaffa arbetsgivarnas medfinansieringsansvar för sjukpenningen.

Risken för att funktionshindrade och kroniskt sjuka ska sorteras bort vid nyanställning kan självfallet inte negligeras. Denna risk finns tyvärr oavsett medfinansiering eller inte. Det är därför vi har en lag om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder.

När det gäller gruppen funktionshindrade ser jag inte någon orsak till bortselektering på grund av medfinansieringen. Det finns knappast någon anledning att anta att en arbetssökande med funktionshinder löper större risk att bli långtidssjukskriven än andra arbetssökande.

I den nya lagstiftningen ingår ett högriskskydd för personer med kroniska sjukdomar som innebär att dessa personer efter ansökan kan undantas från medfinansieringen.

Personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga är sysselsatta i klart mindre omfattning än personer utan funktionshinder. Männen är sysselsatta i större utsträckning än kvinnorna, vilket också är fallet för män och kvinnor som inte har ett funktionshinder.

Detta framgår av SCB:s rapportering om utvecklingen på arbetsmarknaden för personer med funktionshinder som presenteras vartannat år.

Inom arbetsmarknadspolitik finns ett anslag som finansierar särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Avsikten är att kompensera och kanske till och med undanröja de svårigheter i ett arbete som ett funktionshinder kan medföra. Arbetsförmedlingen har möjligheten att både ge individen och arbetsgivaren olika stöd för att en anställning ska komma till stånd. Arbetsförmedlingen har dessutom att prioritera dem som har det svårast på arbetsmarknaden när det gäller alla övriga program.

Under 2005 hade till exempel nästan 62 000 personer med funktionshinder anställning med lönebidrag.

För närvarande finns 21 900 personer med funktionshinder anmälda som arbetslösa på arbetsförmedlingen. Av dessa är 9 500 kvinnor och 12 400 män eller 43 % kvinnor och 57 % män. Under 2005 var det 32 300 arbetssökande med funktionshinder som fick någon form av anställning genom arbetsförmedlingen. Av dem var just 57 % män och 43 % kvinnor. Med dessa siffror vill jag peka på att utfallet av arbetsförmedlingens insatser har resulterat i att gruppen får arbete i förhållande till sin andel av dem som är arbetslösa.

Kvinnorna får vissa av de arbetsmarknadspolitiska programmen i större utsträckning än männen. Det gäller till exempel bidrag till arbets hjälpmedel, särskilt bidrag till start av näringsverksamhet och även ar-

betslivsinriktad rehabilitering. Männens dominerar i anställning med lönebidrag men kvinnorna förefaller ha mer omfattande nedsättning av arbetsförmågan eftersom deras arbetsgivare får högre bidragsnivåer.

Funktionshindrade som grupp ska prioriteras av arbetsförmedlingen när det gäller arbetsmarknadspolitiska program, och så sker också. Kvinnorna prioriteras också totalt sett i högre omfattning än männen.

Jag tycker som Erik Ullenhag att det finns anledning att vara vaksam på hur samhällets resurser fördelas mellan könen. Det är inte bara fråga om en generell rättvis fördelning, utan fördelningen ska vara rättvis utifrån det faktiska behov som kvinnor och män har. Jag vet att det kan bli bättre på den punkten.

Då Erik Ullenhag, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav talmannen att Gabriel Romanus i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 22 GABRIEL ROMANUS (fp):

Herr talman! På Erik Ullenhags och mina vägnar ber jag att få tacka för svaret. Det innehåller en del som visar att vi är överens, men också en del oroande inslag. Jag återkommer till detta.

När interpellanten och jag talar om en risk för ett dubbelt utanförskap för kvinnor är det därför att vi fortfarande har en könsdiskriminering på vår arbetsmarknad. Man kan uttrycka detta på många sätt. Kvinnor blir ibland något av en arbetskraftsreserv på vissa områden. När vi har hög arbetslöshet drabbar det därför kvinnorna hårdare.

Dessutom vet vi att det är svårt för människor med funktionshinder att komma in på arbetsmarknaden. Även där kan man tala om att ifall vi allmänt sett har hög arbetslöshet så drabbar det naturligtvis de funktionshindrade hårdare. Det bekräftas av Socialstyrelsens rapport som Erik Ullenhag hänvisar till i sin interpellation. Dessutom får kvinnor i högre utsträckning ett stöd som är mer passiviserande – de får ersättning utan att bli aktiverade eller engagerade i arbetslivet – medan männen får ett mer aktivitetsinriktat stöd, som leder till anställning.

Den viktigaste åtgärden för att komma till rätta med detta är naturligtvis att få bättre fart på arbetsmarknaden i stort och att ta bort de hinder som finns för företagen så att de vågar anställa människor som varit sjuka i stället för att vara rädda för att de ska bli sjuka igen. Då säger statsrådet, helt riktigt, att man inte kan negligera risken för att funktionshindrade och kroniskt sjuka sorteras bort vid nyanställning. Däremot ser han ingen risk för att detta skulle kunna ske oftare när det gäller personer med funktionshinder än andra. Det gäller alltså risken att arbetsgivaren tror att de kan bli sjuka. Ja, man kan ju möjligen hoppas att det objektivt sett är så att en person som har ett funktionshinder inte löper större risk att bli långtidssjuk än andra, men frågan är om företagen inser detta.

Jag skulle tro att de flesta som anställer människor ute i arbetslivet inte så noga skiljer på begreppen ”funktionshindrad” och ”människa som ofta varit sjuk”. Dessutom kan sjukdom leda till funktionshinder. Jag är rädd för att de som ska anställa människor inte skiljer på begreppen. Vi vet också att de i sin anställningspolitik påverkas av medfinansieringen. Numera erkänner väl alla att det också drabbar funktionshindrade. Min fråga är därför om statsrådet har några undersökningar som tyder på att

det inte är så. Det normala är väl, tyvärr, att vi får anta att just medfinansieringen faktiskt också drabbar funktionshindrade när det gäller deras möjligheter att få anställning.

Det är givetvis bra att statsrådet instämmer i att man måste vara vaksam beträffande fördelningen av resurserna. Det tråkiga är att det inte verkar som om statsrådet tänker vidta några ytterligare åtgärder. Det är bra att vara vaksam, men det måste också leda till något.

Anf. 23 ULRIK LINDGREN (kd):

Herr talman! Jag vill tacka för svaret och även tacka för en angelägen interpellation av Erik Ullenhag.

Vi har anledning att tro att bristen på jämställdhet mellan män och kvinnor också slår igenom när det gäller män och kvinnor med funktionshinder och deras möjligheter och svårigheter på arbetsmarknaden. Jag har tidigare ställt en fråga till socialminister Berit Andnor om vad hon ska göra för att öka stödet till funktionshindrade kvinnor, detta med tanke på Socialstyrelsens rapport om handikappomsorgen för 2005. Statsrådet svarar att vi ska öka kunskapen. Det är naturligtvis alltid rätt att säga det. Hon säger också att myndigheter gets i uppdrag att komma till rätta med både funktionshindrade kvinnors och mäns tillgång till insatser, bland annat på arbetsmarknaden.

I regleringsbrevet för 2006 finns uppdrag utdelat till myndigheter. Myndigheterna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att stödja, som det heter, jämställdhetsintegreringen inom socialtjänsten. Hon avslutar sitt svar med att hon ska återkomma med regeringens uppföljning av handikappolitiken i mars i år. Nu är det mars. Min första fråga blir därför: Har statsrådet Hans Karlsson något att bidra med i den uppföljningen vad gäller de funktionshindrade kvinnornas möjligheter till en förbättrad situation på arbetsmarknaden? Förutsättningen för att få i gång åtgärder är förstås att statsrådet delar bedömningen att kvinnor med funktionshinder har tuffare villkor på arbetsmarknaden än män med funktionshinder.

Socialstyrelsen redovisar i sin rapport att män oftare har lönebidrag inom Samhall medan kvinnor i högre grad har sjuk- och aktivitetsersättning. Av det drar Socialstyrelsen slutsatsen att män verkar ha mer aktiverande insatser än kvinnor. Insatserna för kvinnorna är passivare. Följden av att inte ha en plats på arbetsmarknaden är inte enbart sämre ekonomi utan enligt Socialstyrelsen finns det också en tendens att socialtjänsten blir den som får ansvaret för sysselsättningen. Det i sin tur innebär att det inte blir en sak för hela Myndighets-Sverige att ordna aktivitet, och helst arbete, för bland annat kvinnor med funktionshinder.

Jag undrar därför om statsrådet delar den bedömning som Socialstyrelsen gjort i sin granskning, nämligen att kvinnor med funktionshinder verkar ha en klart svagare position på arbetsmarknaden. Av statsrådets skriftliga svar kan man tro att nästan allt är väl. Kvinnor prioriteras totalt sett i högre omfattning än männen. Drar statsrådet av detta slutsatsen att det egentligen är bra som det är? Det finns i slutet av svaret en brasklapp som säger att "jag vet att vi kan bättra oss".

Föreligger det enligt statsrådet ett problem med tanke på Socialstyrelsens rapport om bland annat funktionshindrade kvinnors situation på arbetsmarknaden? Vilka ytterligare åtgärder kommer uppföljningen av handikappolitiken nu i mars att redovisa på det här området?

Anf. 24 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Jag vill börja med frågan om medfinansieringen och risken för selektering. Gabriel Romanus säger som svar på mitt svar att det vore gott och väl om funktionshindrade inte hade benägenhet att vara mer sjuka än andra. Det tror jag heller inte att de är. Jag tror emellertid att vi har ett problem, nämligen arbetsgivarnas fördomar om hur det kan vara. Jag kan hålla med om att ifall arbetsgivarna agerar utifrån sina dunkla fördomar får det naturligtvis effekt, men då får vi angripa fördomarna i stället för regelverket. Det kan vi väl hjälpas åt att göra, Gabriel Romanus.

Det är märkligt att inte det högkostnadsskydd som finns för dem som har kroniska sjukdomar används mer. Det finns till just för att arbetsgivaren inte ska behöva ha medfinansieringsansvaret för den som har en sjukdom som ger återkommande sjukskrivningar. Vi får därför hjälpas åt att propagera även för det. I övrigt har medfinansieringen varit synnerligen produktiv både när det gäller att få i gång förebyggande åtgärder och att vidta åtgärder för att människor som är sjukskrivna ska komma tillbaka. Dessutom innebär det för de allra flesta företag en ekonomisk succé när vi införde den.

Gabriel Romanus undrar om det finns några undersökningar som styrker min tes. Nej, det gör det inte, men just för att vi mer exakt ska få reda på hur det förhåller sig – så att vi slipper debattera det; det är inte bra att behöva gissa – har vi nu gett två universitet samt IFAU uppdraget att titta på effekterna av medfinansieringen. Det finns en rad olika ingångar i den studien. En gäller effekterna på arbetsgivarens rehabiliteringsansvar. Har det blivit något mer eller inte? En annan gäller konsekvenserna för småföretag och en tredje just effekterna på jämställdhet och också selektering. Tids nog får vi kanske mer underbyggda svar än vad vi kan prestera här i dag.

Jag tittade i Folkpartiets förslagslåda när det gäller funktionshindrade och arbetsmarknadspolitiken men kunde inte hitta något som var spännande. Jag kunde inte hitta något över huvud taget som handlade om frågor om hur man stärker funktionshindrade på arbetsmarknaden. Kanske är det jag som inte har hittat det som eventuellt finns där.

Sedan till Ulrik Lindgrens fråga. Frågan var: Vad tycker statsrådet egentligen? Har kvinnor sämre tillgång till arbetsmarknadspolitiska åtgärder? Ja, jag delar den uppfattning som kom till uttryck i den här studien. Det är så. Jag vet ganska väl hur det ser ut. Jag kan återkomma till det i mitt nästa inlägg. Det är inte så bra som det kan förefalla om man bara tittar på hela gruppen totalt. Om man tittar på de olika arbetsmarknadspolitiska åtgärderna finner man att det inte ser bra ut i vissa delar. Och jag ska återkomma till vad vi vill göra åt det.

Anf. 25 GABRIEL ROMANUS (fp):

Herr talman! Ett första steg är naturligtvis att man erkänner att något kan vara ett problem. Det steget har vi då kanske gemensamt tagit. Statsrådet säger ju att det kan vara så att en del personer sorteras bort, men det beror i så fall på arbetsgivarnas fördomar, och då bör man angripa dem. Ja, självklart är det så. Men det som är viktigt är väl att statsrådet också är medveten om att den här medfinansieringen rent allmänt leder till en bortsortering av personer som har varit sjuka mycket och som därför

betraktas som en risk av den som ska anställa. Det är någonting som har omvitnats från så många håll att man väl inte kan bortse från det längre.

Det är klart att jag delar uppfattningen att personer som har funktionshinder ofta kan vara oerhört pålitliga som arbetstagare, och man behöver inte alls riskera att de blir sjuka oftare eller längre. Det är bra att vi också är överens om att man inte vet hur det är med den saken. Man kan tro, till exempel, att människor som har utvecklat funktionshinder efter att ha varit sjuka ofta sorteras bort. Jag tycker att det är bra att det blir en undersökning av detta. Det ser jag fram emot, så att vi får ett bättre underlag att stå på här.

Jag tycker också att det vore bra om statsrådet medgav att det är oroande om stödet till funktionshindrade kvinnor är mera inriktat på ett passivt stöd än vad det är när det gäller män. Det är bra att män får ett stöd som är aktivitetsinriktat, men det borde naturligtvis också i lika hög grad, minst, gälla kvinnor.

Nu frågar statsrådet vad Folkpartiet har för politik. Det är klart att jag inte har utrymme att utveckla det nu. Jag kan bara helt kort hänvisa till att man i den gemensamma alliansens program som nyligen har framlagts pekar på, som en sådan här sak, att personer med funktionshinder som startar eget bör ges möjligheter att ansöka om och prövas för lönebidrag i egen anställning. Det kan vara en liten konkret sak. Men det är klart att vi har en handikappolitik som jag, eller någon annan från vårt håll, i annat sammanhang kommer att utveckla.

Avslutningsvis vill jag ändå en gång till ställa ungefär samma fråga som Ulrik Lindgren ställde. I svaret så säger statsrådet att vi kan bli bättre. Det finns anledning att vara vaksam på hur samhällets resurser fördelas mellan könen, och vi kan bli bättre på den punkten. Ja, den fråga man ställer är naturligtvis: Hur ska vi bli bättre? Eller som interpellanten frågade: Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta? I interpellationssvaret finns inte några nya åtgärder angivna. Nu har vi fått höra om en åtgärd som jag tycker är bra, nämligen att man ska göra en undersökning och se hur medfinansieringen slår i olika avseenden. Det tycker jag är en utmärkt åtgärd. Men den måste också leda till någonting för de personer som detta gäller. För de kvinnor som är drabbade av risken för dubbelt utanförskap är det bra att man bekräftar detta i en undersökning till. Men det är ännu bättre om statsrådet och regeringen, som ju har ansvaret till skillnad från oppositionspartierna, också har några åtgärder att komma med när man ännu en gång får svart på vitt på att de här problemen finns.

Anf. 26 ULRİK LINDGREN (kd):

Herr talman! Då tycker jag att vi i alla fall har klarhet om del ett här, nämligen att statsrådet delar bedömningen att kvinnor med funktionshinder har sämre position, sämre möjligheter i Myndighets-Sverige, än män med funktionshinder på arbetsmarknaden.

När det däremot gäller min andra fråga om innehåll i regeringens uppföljning av handikappolitiken, som jag gissar ska presenteras vilken dag som helst i mars månad, har vi i alla fall inte ännu fått något besked i den här debatten.

För Kristdemokraterna är det oerhört viktigt att man får den ordinarie arbetsmarknaden att fungera så bra som möjligt, så att kvinnor med funktionshinder också får plats på den, inte bara övriga. Det ska vara

förenklade regler. Det ska inte vara ett helt företag att driva ett företag. Det är viktigt att inte samhället ska behöva kompensera med så oerhört mycket åtgärder utöver detta. Fungerar arbetsmarknaden väl slipper samhället förstås lindrigare undan vad det gäller åtgärder. Men när åtgärder måste sättas in tycker vi att det är viktigt med sänkta arbetsgivaravgifter för nyanställningar. Och när vi måste sätta in ännu starkare åtgärder är det viktigt med stöd till anställning. Och alliansen och Kristdemokraterna har lyft fram att vi måste ha fler lönebidragsanställningar, inklusive, som Gabriel Romanus presenterade, för egenföretagare. Framför allt får vi inte motverka, hindra, anställningar av funktionshindrade som jag menar att medfinansieringen medför.

Det är märkligt att en minister kan stå här och säga att det knappast finns anledning att anta att en arbetssökande med funktionshinder löper större risk att bli långtidssjukskriven än andra arbetssökande. Det är märkligt eftersom det ligger i en mängd funktionshindres karaktär att de medför mer sjukskrivning, och ofta är det förenat med kronisk sjukdom att vara funktionshindrad. Detta ger naturligtvis mer sjukskrivning. Men hur som helst är huvudfrågan: Vilken ska inriktningen vara? Ska vi ta risker med funktionshindrade på arbetsmarknaden, eller ska vi försöka undvika risker? Ja, rimligen borde alla ansträngningar vara inriktade på att förhindra att funktionshindrade slås ut på arbetsmarknaden.

Anf. 27 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Jag skulle kunna räkna upp många olika insatser i arbetsmarknadspolitiken där kvinnor har lägre andel än män. Det gäller enskilda delar. Så ser det ut. Det är väl onödigt att uppta tid med ytterligare sifferexercis i fråga om detta. Men man ser att kvinnorna är underrepresenterade när det gäller lönebidragsanställningar. Man ser att kvinnorna är underrepresenterade när det gäller arbetsmarknadsutbildning, alltså kvinnor med funktionshinder.

Det räcker inte, menar jag, att vi bara ser att det är så. Det behöver inte betyda i och för sig att det är fel. Däremot indikerar det att det finns skäl att titta på varför kvinnor är underrepresenterade när det gäller vissa delar och om det är sakligt motiverat med hänsyn till en funktionsnedsättning som finns eller något annat. Det är det som är det viktiga. Därför – det är mitt första svar på frågan om vad regeringen tänker göra – har vi i regleringsbrevet gett Ams uppdraget att fokusera på könsuppdelningen på arbetsmarknaden generellt, inklusive åtgärdsprogrammen för funktionshindrade. Dessutom ska Ams redovisa till regeringen hur det ser ut mera precist. Man ska också – det är det viktiga – identifiera de hinder som kan finnas för att kvinnor inte kommer i åtnjutande av program eller andra insatser på det sätt som man önskar.

Sedan har vi, som herrarna väl känner till, precis infört ett helt nytt system för funktionshindrade och stöden till de personerna. Det är tre-stegsmodellen där man får kartläggning och vägledning. En utvecklingsanställning kan komma till stånd för att utröna vilken arbetsförmåga man har och om det behövs ytterligare subventionering för en anställning. Det tredje steget är trygghetsanställningen eller en samhallsanställning. Det ska vi inte bortse från. Det är en betydande del i regeringens arbete för att just förbättra arbetsmöjligheterna för funktionshindrade.

Låt mig slutligen säga någonting om det som möjligen kommer i skrivelsen till riksdagen om uppföljningen av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken. Där kommer jämställdhetsperspektivet att uppmärksammas inom det handikappolitiska området. Det har inte gjorts tidigare. Man kan tro att skälet är att den diskriminering som sker på grund av funktionshinder har varit så påfallande att det kan ha hamnat i bakgrunden att det också förekommer diskriminering på grund av kön.

Fru talman! Det vill vi å det bestämdaste ändra på om det visar sig att det är så.

Anf. 28 GABRIEL ROMANUS (fp):

Fru talman! Det som statsrådet säger nu är en illustration av risken för detta dubbla utanförskap. Kvinnor har lägre andel på många områden. Det som var uppmuntrande i det här svaret, och som såvitt jag kan se inte finns i det ursprungliga svaret, är att regeringen nu har gett Ams ett uppdrag att fokusera på uppdelningen på arbetsmarknaden för både icke-funktionshindrade och funktionshindrade. Vi får hoppas att det sedan också leder till åtgärder.

I det förra inlägget sade statsrådet att medfinansieringen har blivit en succé. Det beror naturligtvis på vilka definitioner man använder. Man kan väl ändå inte förneka att medfinansieringen för många företag och de som anställer har lett till en sortering av människor så att man undviker att ta risker med personer som har varit sjukskrivna. Det kan i vissa fall vara personer med ett handikapp. Det tror jag inte att någon i dag förnekar. Att då kalla det för en succé är kanske att ställa saker och ting på huvudet lite grann.

Man ska försöka att vara glad för det lilla. Jag ser fram emot skrivelsen som nu kommer om handikappolitiken i stort. Den kan vi kanske med gemensamma krafter, fru talman och alla andra, skärskåda från den här synpunkten. Lever den upp det som statsrådet sade om att könsperspektivet kommer att tas på större allvar är det bra. Regeringen kan vara förvissad att vi kommer att granska detta mycket noga. I den mån vi inte är nöjda kommer det ytterligare förslag från vår sida.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2005/06:274 om arbetsmarknaden och utvecklingen i Gävleborg

Anf. 29 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Ragnwi Marcelind har frågat statsrådet Ulrica Messing vilka åtgärder hon avser att vidta för att komma till rätta med krissituationen i Gävleborg och för att förhindra att alltfler unga under 25 år hamnar i arbetslöshetens utanförskap. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Arbetsmarknaden är mycket bekymmersam i Gävleborgs län med landets högsta arbetslöshet. Det finns dock tecken på att de negativa trenderna börjar vända i länet. Antalet lediga jobb har ökat i länet. Ökningen i Gävleborgs län är starkare än i riket.

Inom arbetsmarknadspolitiken, som jag ansvarar för, har en rad åtgärder vidtagits genom det jobbpaket som regeringen har beslutat om för 2006 och 2007. Jag vet att arbetsförmedlingarna sedan årsskiftet jobbar för fullt med de nya insatserna såsom plusjobb, utbildningsvikariat, lärlingsplatser för ungdomar och akademikerjobb. Dessa insatser har ännu inte gett full effekt, men de kommer att påverka arbetsmarknaden positivt i hela landet och i Gävleborgs län.

I budgetpropositionen för 2006 aviserade regeringen förstärkta och utökade insatser för ungdomar. Bland annat aviserades ytterligare medel för feriearbeten för gymnasieungdomar. För arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år förstärktes insatserna med allmänt anställningsstöd redan från sex månaders inskrivningstid. Regeringen har också tidigare avsatt resurser för fler folkhögskoleplatser för att kunna bereda plats åt arbetslösa ungdomar.

Regeringen har också gjort en särskild satsning för södra Norrlandskusten. I denna satsning finns bland annat ett projekt för lärlingsplatser som i första hand ska riktas mot ungdomar.

Inom andra politikområden genomförs också en rad mer långsiktiga satsningar för länet. Det är bland annat utbyggnad av vägar och järnväg och andra lokala investeringsprojekt såsom Testbädd Gävleborg samt utökning av utbildningsplatser vid Högskolan i Gävle. Inom regional utvecklingspolitik genomförs långsiktiga strategiska satsningar i länet, bland annat ramen för det regionala tillväxtprogrammet. Detta program är lokalt och regionalt förankrat och regionen har själv gjort sina prioriteringar.

Samtliga regeringens satsningar för länet har skapat en bra grund för att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen i länet.

Anf. 30 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Jag tackar Hans Karlsson för svaret på en mycket angelägen fråga om arbetsmarknadssituationen i Gävleborg. Det är egentligen bara den verklighetsbeskrivning som finns inledningsvis som jag kan hålla med om. Därefter gör ministern det som väl var väntat. Han beskriver situationen i Gävleborgs län lite lättvindigt som en arbetsmarknad som har vänt.

Mitt hemlän har de sämsta siffrorna i hela landet. Omkring 10 000 gävleborgare är öppet arbetslösa. Enligt en rapport från TCO som presenterades nyligen har Gävleborg 54 000 personer i arbetsför ålder som av olika skäl står utanför arbetsmarknaden. Det är 20 % av befolkningen.

Det är ingen ny situation, även om siffrorna marginellt förändras av och till. Under flera år har jag vid mängder av tillfällen försökt att lyfta frågan om behovet av åtgärder för att komma till rätta med den höga arbetslösheten och då inte minst bland ungdomar i Gävleborg.

I februari i år var visserligen 19 färre utan jobb än vid samma tid förra året. Men det är ändå alldeles för många utanför arbetsmarknaden. Olika insatser har lovats, men antingen har de inte genomförts eller också har de inte haft någon effekt.

Hans Karlsson presenterade särskilda insatser för Norrlandskusten i september 2004. Enligt löftet då skulle de förändra arbetsmarknadssituationen för mitt län. Men vad har hänt? Det har bara blivit värre och värre.

Vi kan konstatera att efter elva år med regeringen Persson och nästan hundra år av socialdemokratiskt styre i merparten av Gävleborgs kommuner ligger länet sämst till i allt som är mätbart.

I interpellationssvaret kan ministern enbart peka på det som han och Socialdemokraterna har som svar på den höga arbetslösheten, nämligen åtgärder av olika slag. Närmare 40 000 ungdomar är i dag arbetslösa i Sverige. Det är en ökning med 30 % sedan valet år 2002.

Gävleborg är värst drabbat med 16,7 %, och i Söderhamn är 23 % av de unga utanför arbetsmarknaden. Antalet ungdomar i Amsåtgärder, antalet långtidsarbetslösa och antalet deltidsarbetslösa ökar.

Från den 1 januari 2006 finns de så kallade plusjobben. Det är en åtgärd som har fått mycket kritik. 6 miljoner kronor ska användas för att gömma undan 20 000 arbetslösa under två års tid.

Det anmärkningsvärda med förslaget är att efter de två åren är plusjobbaren inte berättigad till en ny a-kasseperiod. De flesta kommer att vakna upp på samma plats i livet där de stod när perioden började, utan en chans till en ny a-kasseperiod, utan anställning och utan vidareutbildning. På grund av den politik som Hans Karlsson bedriver cementeras en situation där allt färre svenskar har ett riktigt jobb att gå till.

Det är inte i första hand friår eller plusjobb Gävleborgs län behöver. Vi behöver fler riktiga jobb. Gävleborg behöver fler i arbete för att kunna garantera välfärden. Därför skulle jag gärna vilja höra – bortsett från det som sades i svaret, som inte var något bra svar – vad ministerns nya recept är för att det ska bli någon effekt och inte att det ska bli som med de tidigare åtgärderna, nämligen att det inte har blivit den önskade effekten eftersom antalet arbetslösa enbart har ökat. För tillfället ser det visserligen ljusare ut – och jag förstår att Hans Karlsson kommer att säga det – med 19 fler i arbete än vad det var vid samma datum för ett år sedan.

Anf. 31 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Det vi gör här i kammaren och i regeringen är att skapa nationell politik. Det är en nationell politik som ska fungera och tillgodose olika behov och som varierar från ort till ort och från region till region. Det är inte svårt att instämma i den svaga arbetsmarknadssituation som Gävleborg har haft under en lång tid. Jag fick möjlighet att lära känna Gävleborg på den tiden jag följde Ericssons nedläggningar i Gävle.

Det är samtidigt nödvändigt att se hur utvecklingen förändras när det gäller både landet och enskilda län. Nu har vi en betydligt starkare arbetsmarknad på gång än vi har haft på länge. Ser vi till en viktig indikator på hur arbetsmarknaden utvecklas, nämligen lediga platser, är det en dramatisk skillnad i ökningstakt i Gävleborgs län jämfört med landet i stort. Den jämförelsen säger väl inte allt, men om vi tittar på perioden 2004/05 var ökningen av antalet lediga platser 14 % i landet och 22 % i Gävleborgs län. Tittar vi på 2005/06, det senaste året, var det 29 % ökning i landet och 41 % i länet. Det är klart att det kommer att ha betydelse. Det är en spegling av det som också händer i Gävleborgs län.

Vi ska ta det lite lugnt när det gäller plusjobben. Det har varit en kritiserad åtgärd, men inte som arbetsmarknadspolitisk insats. Där är det tvärtom. Där välkomnar alla den typen av insats som just plusjobben

innebär. Det som har kritiserats är att det har tagit för lång tid innan alla har kommit på plats. Skälet till att det har tagit tid är att kommuner eller de arbetsgivare som vill använda sig av plusjobben har en omsorgsfull rekryteringsprocess. De försöker hitta så rätt person som möjligt till de jobb som ska utföras, just i syfte att kunna fullfölja plusjobsperioden med en reguljär anställning. Skälet till att det tar längre tid är att arbetsgivarna i högre grad än vad vi trodde är intresserade av att just behålla personerna efter de två åren. Var försiktig med omdömen om att detta handlar om att gömma undan arbetslösa. Det är en åtgärd som kommer att göra det möjligt för en stor del av de 20 000 som nu får plusjobb att faktiskt kunna stanna kvar på ett värdigt, bra arbete där man under tiden som man väntar på det reguljära jobbet har avtalsenlig lön och andra anställningsförmåner som sedan kan gå över till en reguljär anställning.

Anf. 32 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Hans Karlsson får ursäkta om jag låter besviken, efter allt vi har sett och gått igenom i vårt län. Det har varit den ena insatsen, åtgärden och det ena paketet efter det andra. Det har inte visat sig att de har varit insatser av det slaget att de har gett en förändrad bild.

Man kan se på siffror som man vill. De senaste siffrorna jag fick i går från Gävle kommun visar att det har blivit en bättre situation i Gävle kommun. Däremot har arbetstillfällena minskat ute i länet. Arbetslösheten har ökat i länet men det har däremot skett en vändning i Gävle, som är en större ort.

Det har initialt visat sig, inte bara i mitt hemlän utan i kommun efter kommun som TT har granskat, finnas en stark kritik inte minst från Kommunal mot plusjobb. Här har det handlat om vilka arbeten som plusjobbarna ska sköta. I mitt län har man varit noga med att de får bara gå in och göra jobb som inte konkurrerar med det ordinarie arbetet, vilket har lett till att de är ute och går, lyssnar på radio och läser böcker. Det är inga jobb som de sedan kan bli fast anställda på inför framtiden. Det är oroväckande.

Det finns dessutom en färsk studie från Gävle som inte överraskande visar att det är de som inte får godkända betyg i skolan som också i högre grad är arbetslösa och helt utanför arbetsmarknaden. Det är en av de andra sistaplatserna vi har i ligan i vårt län, nämligen att vi har den lägsta utbildningsnivån. Det är också ytterligare ett tecken på att den misslyckade politiken som bedrivs även på skolpolitikens område leder till massarbetslöshet hos ungdomar. Ungdomarna riskerar att i högre grad vara utan jobb. Då blir det konsekvenser på sikt inför deras livsframtid som kan vara nog så oroväckande när vi ser hur många som hamnar i drogmissbruk och kriminalitet.

Om vi ska kunna garantera en god välfärd inför framtiden – det tror jag att Hans Karlsson håller med mig om – kan vi inte låna pengar för att öka på bidragen till arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Vi måste hitta något annat än dessa stödpaket, inte minst för vårt län. Det krävs andra reformer av annat slag, där också skolundervisningen sker på ett sådant sätt att den leder till yrkesutbildningar – inte minst i vårt län där vi har behov av yrkesutbildning i företagen.

Det är inte fråga om att företagen inte vill växa i mitt län. En alldeles färsk undersökning som har gjorts visar att sju av tio företag vill växa.

De vill anställa fler, men regelsystemet, skattesystemet och andra pålagor gör det omöjligt för företagen att växa. Det är där jag menar att åtgärderna behöver sättas in om vi på sikt ska garantera jobb till vårt län som blir kvar.

Till sist vill jag ta upp frågan om de indragna pengarna från länsstyrelsen. Det pekar på ytterligare problem. Det är fråga om 66 miljoner kronor för regional utveckling som nu inte delas ut till Gävleborgs län. Kan ministern svara mig hur det då ska bli med de insatser länsstyrelsen ska göra för att försöka komma till rätta med arbetsmarknadssituationen när man inte ens får utlovade pengar?

Anf. 33 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Ragnwi Marcelind återkommer till plusjobben en vända till. Jag tror att du har missförstått hur plusjobben är tänkta att fungera. Tanken är inte att man nödvändigtvis ska vara kvar i det plusjobb man går in i nu som ett ordinarie jobb. Det kan mycket väl vara ett annat arbete.

Jag tror att Kommunal i Gävleborg gör precis som de ska göra, nämligen vakta på att det blir ett nettotillskott av arbete i kommunerna, i landstingen eller var det är som plusjobben inrättas, och att de inte ersätter ordinarie jobb. Det var precis det som var meningen med plusjobben.

Jag tror att det är bra att vi har en omsorgsfull process omkring plusjobben. Det är människor som många gånger ska utföra kanske kvalificerade arbetsuppgifter i lag, tillsammans med andra. Det är människor som kommer att ha en ersättning, en lön, på samma sätt som de som arbetar i verksamheten och som naturligtvis då kan kräva att plusjobbarna kan göra någonting i verksamheten.

Du efterlyser andra reformer. Jag tänker inte presentera några andra reformer än den arbetsmarknadspolitik som vi har lagt fast och som innebär att vi ger stöd till de personer som behöver rusta sig för att kunna ta jobb när efterfrågan börjar öka. Det ena huvudsyftet med arbetsmarknadspolitikerna är att rusta människor för att ha jobb. Det andra är att matcha när jobben kommer så att arbetsgivarna får rätt person till rätt arbete. Det är de två uppgifter som arbetsmarknadspolitikerna har.

Arbetsmarknadspolitikerna kan inte skynda på konjunkturen eller annat. Arbetsmarknadspolitikerna kan göra att vi har en väl fungerande arbetsmarknad när efterfrågan kommer. Det är syftet.

Kristdemokraterna och övriga partier i högeralliansen är de som står för de andra reformerna. Det förtjänar väl att sägas att det andra, det som är alternativet till den politik som jag redovisar, är kraftigt sänkt ersättningsnivå i a-kassan. Alla de tusentals som du har räknat upp som är arbetslösa i ditt hemlän, Gävleborgs län, kommer med er politik att få sämre ersättningsnivå när man är arbetslös. Ni kommer att avskaffa stora delar av arbetsmarknadspolitikerna såsom innehåll, även om det numera är så att ni inte tänker avskaffa Ams utan ha Ams namn kvar till någonting som är innehållslöst.

På nationell nivå betyder denna besparing, denna inskränkning, i arbetsmarknadspolitikerna som ni tänker göra 90 000 fler i öppen arbetslöshet. Det är alliansens förslag. Du kan ju fundera på hur många ytterligare öppet arbetslösa det blir i Gävleborgs län, så får väl människor så småningom ta ställning till vilken reformpolitik som man vill ha.

Anf. 34 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Effekter av alliansens förslag kanske vi kan återkomma till och diskutera efter valet, när Hans Karlsson får sitta och skriva interpellationer till den nya regeringen. Det är mer rimligt.

Nu har regeringen haft makten i elva år, och under de elva åren har inte arbetsmarknadssituationen förändrats någonting i Gävleborgs län. Om man skulle titta på lokala insatser har socialdemokratin dessutom haft makten i nästan 100 år i merparten av våra kommuner, så där kan man inte på något sätt skylla ifrån sig det ansvar som åläggs en regering att se till att inte alltfler unga människor står utanför arbetsmarknaden. Det är precis det som har skett under Hans Karlssons period.

Vi är ett land som har en åldrande befolkning, och vi behöver alltfler människor i arbete. Att det då är ungdomar som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden är helt oacceptabelt. Att 28 % av ungdomarna hemma i Söderhamns kommun inte ska ha ett arbete att gå till är oacceptabelt.

Ministern säger att jag står här och försöker kräva nya reformer. Ja, det är klart att jag gör det, därför att de reformer som vi har arbetat med under de senaste elva åren inte har visat något resultat. Det är det jag menar: Det ansvaret kan inte Hans Karlsson skjuta över på någon annan, utan det är den sittande regeringen och Hans Karlssons ansvar.

Jag tycker att var och en bör utkräva ett svar på frågan: Om ni så tydligt vet vilka åtgärder som ska sättas in, varför vidtar ni dem inte? Om ni vet så tydligt att de åtgärder som alliansen föreslår är så felaktiga får ni väl återkomma i opposition och ta en interpellationsdebatt om den frågan då. Men nu är det er regeringsperiod som ni ska ta ansvar för, och ni ska tala om varför över en miljon människor är utan jobb av ett eller annat skäl i vårt svenska välfärdsland, där högkonjunkturen aldrig har varit bättre än vad den är i dag.

Anf. 35 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Avslutningsvis: Arbetsmarknadssituationen har inte ändrats på tio år, säger du. Det kan man väl diskutera. Men den stora skillnaden mellan de tio år vi har suttit vid makten och den period då ditt parti var ansvarigt för regeringsmakten är dramatisk. Då var den öppna arbetslösheten över 8 %, och nu är den 5 %. Det är det som är den stora skillnaden.

Tack för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2005/06:277 om utvecklad trygghet

Anf. 36 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Christer Erlandsson har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att underlätta en modernisering av lagen om anställningskydd och främjandelagen enligt de idéer som han redovisar i sin interpellation.

Jag vill inledningsvis säga att omstrukturering av företag är en både naturlig och nödvändig förutsättning för att det ska kunna finnas ett konkurrenskraftigt näringsliv och för en fortsatt tillväxt i Sverige. Samtidigt är det viktigt att sådana omställningar sker under socialt acceptabla och ansvarsfulla former. Trygga människor vågar bejaka förändring och utveckling.

Jag delar grundtanken att ju snabbare man kan stödja en person som har förlorat sitt arbete till att få ett nytt, desto bättre är det.

En aktiv arbetsmarknadspolitik fyller en viktig roll i arbetet med att skapa tillväxt och välfärd. Redan i dag gäller att när en arbetsgivare varslar ska arbetsförmedlingen vara en aktiv part. Arbetsförmedlingen ska vara delaktig så tidigt som möjligt för att kunna prioritera och planera för framtida insatser. Arbetsförmedlingen kan till exempel avsätta personal att finnas ute vid det företag som varslar, så att till exempel individuella handlingsplaner kan upprättas för dem som drabbas. Det är också möjligt för den som varslats att få vissa arbetsmarknadspolitiska program i syfte att snabbt hitta ett nytt jobb.

Den arbetsrättsliga lagstiftningen bygger på att det i en arbetsbristsituation ska vara möjligt för arbetsgivaren att säga upp arbetstagare. Samtidigt har arbetstagarna genom rätten till information och förhandlingar möjlighet att påverka besluten. Om det väl blir fråga om uppsägningar är det viktigt att dessa sker under förutsägbara och rättvisa former, och till detta bidrar reglerna om omplaceringsskyldighet, turordningsreglerna och företrädesrätten till återanställning. Lagen ger redan i dag en uppsagd arbetstagare rätt till skälighetsledighet från anställningen med bibehållna anställningsförmåner för att besöka arbetsförmedlingen eller på annat sätt söka arbete.

En aktiv arbetsmarknadspolitik, som gör att människor får ekonomiskt skydd vid arbetslöshet och ger hjälp till nytt arbete och nya chanser i livet, kombinerat med anställningstrygghet som gör att människor inte blir godtyckligt uppsagda, är avgörande. En sådan arbetsmarknadspolitik understöder en ständigt pågående strukturomvandling som gör att vi kan ha både ett friskt näringsliv och ett utvecklat arbetsliv.

Jag vill gärna nämna att regeringen nyligen, tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet, har lagt fram en lagrådsremiss avseende bland annat förstärkt skydd för föräldralediga i uppsägningssituationen. I de fall föräldralediga sägs upp börjar enligt förslaget uppsägningstiden löpa först när den föräldraledige är tillbaka på arbetet.

I sammanhanget vill jag också lyfta fram de olika omställningsavtal som slutits av arbetsmarknadens parter och som numera täcker större delen av arbetsmarknaden. Inom dessa försäkringars ram kan den som varslas om uppsägning på olika sätt få vägledning, ekonomiskt stöd, vidareutbildning eller omskolning. Omställningsavtalen syftar till att tidiga insatser ska ske vid uppsägning för att motverka arbetslöshet.

Mot denna bakgrund anser jag att det för närvarande inte finns behov av ytterligare lagstiftningsåtgärder på detta område.

Anf. 37 CHRISTER ERLANDSSON (s):

Fru talman! Tack, statsrådet för svaret! Som statsrådet gav uttryck för fyller arbetsmarknadspolitikerna en viktig roll i arbetet med att skapa tillväxt och välfärd i Sverige, men det krävs också trygghet vid strukturför-

ändringar för de anställda. Det är en förutsättning för ett konkurrenskraftigt näringsliv och för en fortsatt tillväxt i Sverige, vilket också statsrådet gav uttryck för. Vi är alltså helt överens om målen, men vår verktygslåda behöver ses över, om inte ses över helt så behöver vi nog designa om den lite och följa med i den moderna utvecklingen. Jag tänker då på omställningsavtalet som statsrådet berörde.

När det gäller omställningsavtalen på arbetsmarknaden är det ett bra instrument vi har fått, men det kräver vissa ändringar av nuvarande regelsystem och lagar som vi har. Jag tänker på den kartläggning som man ska börja med. Det är det första man gör när det gäller omställningsavtalet för de företag som kommer in. Men den kartläggningen borde varit gjord i förväg, för så fort ett företag säger upp fem eller fler ska man enligt främjandelagen meddela länsarbetsnämnd, arbetsförmedling eller Ams vilka som kommer att sägas upp, män, kvinnor, ålder, examina, erfarenhet, för att arbetsförmedlingen i ett tidigt läge aktivt och snabbt ska kunna hjälpa den anställda till annat arbete eller åtgärd som leder till annat arbete.

Nu är det tyvärr så, herr statsråd, att främjandelagen inte är någon arbetsmarknadslag i det fallet att parterna kan ställa företaget till svars om man inte har följt varseltiderna. Det är billigare för företag många gånger att inte bry sig om främjandelagen, för ingen av arbetsmarknadens parter, löntagarorganisationerna, kan stämma företaget för något brott. Det är endast Ams som förfogar över den här lagen. Det tycker vi är en brist eftersom Ams inte följer lagstiftningen. Man ställer inte krav på att få uppgifterna innan uppsägningstid får börja gälla. Därför har man redan nu förfuskat främjandelagen. Där skulle jag vilja att man från statsrådets sida ser över den här lagstiftningen.

Det handlar också om att man som uppsagd har rätt att söka arbete under ordinarie betald tid. Men numera, med omställningsavtalen och omställningsprogram, har man inte rätt att delta i omställningsprogram under ordinarie arbetstid annat än att söka arbete. Det menar jag också är en designfråga i lagen om anställningsskydd som man bör se över.

Vi har också en annan sak som inte riktigt harmoniserar. Det är när företag är inne och jobbar för att omställningen till annat arbete ska gå effektivt och uppsägningstiden har löpt ut. Då får man inte fortsätta på det ingångna programmet, för då har man inte rätt till a-kasseersättning. Därför behöver regelsystemet för a-kasseersättning också ses över. Jag undrar om inte statsrådet delar min uppfattning. Om man inte helt behöver se över lagen behöver man nog designa lagstiftningen på några områden.

Anf. 38 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Bara för att jag inte vill ge några bindande löften för regeringens vidkommande här i dag om behov av ny lagstiftning hindrar inte att man kan diskutera förtjänster och brister med den lagstiftning vi har, kanske framför allt, som Christer säger, tillämpningen av den. Det är väl sant att främjandelagen inte har den status som annan arbetsrättslig lagstiftning har när det gäller sanktionsmöjligheterna. Samtidigt är jag inte övertygad om att det råder allvarliga brister när det gäller efterlevnaden av främjandelagen. Men det har jag inget riktigt grundligt stöd för att egentligen bedöma. Ofta ser man kanske förtjänsterna före bristerna. Av

hur i varje fall de större varslen hanteras är min erfarenhet att apparaten går i gång i ett väldigt tidigt skede. Däremot kan det förhålla sig an-norlunda i mindre företag och vid mindre varsel.

Min erfarenhet så här långt av omställningsavtalen är att det är något som har kommit till – det senaste mellan LO och Svenskt Näringsliv – i ett väldigt bra skede efter att ha varit efterlängtat länge. Jag tror att det har betydelse just i omställningsprocessen. Det verkar också, så långt som man kan se, som att utfallet av omställningsavtalet när det gäller hur många som faktiskt får arbete, utbildning eller någon slags lösning på sin situation efter en uppsägning är bra. Jag har sett siffror på mellan 80 och 90 % efter bara några månader. Då har man ett arbete efter att ha genom-gått omställningsprogrammet. Ungefär liknande resultat visar de andra omställningsavtal som finns på arbetsmarknaden.

Om nu omställningsprocedurerna som parterna står för kommer mer i fokus och får mer betydelse gäller det att grunna på om det får konsekvenser på ett eller annat sätt för det regelverk vi har och hur det tillämpas. Jag kan hålla med om att man behöver följa det och dra slutsatser. Jag tror också att det behövs en utveckling i regelverk och förhållnings-sätt. Där skulle jag välkomna initiativ från parterna, helst samfällt förstås om det ska få betydelse för förändringar i lagar och regler. Jag tror att vi är i ett läge där det vore bra om parterna förmådde ta gemensamma ini-tiativ och peka på vilka förändringar som kan vara nödvändiga med hän-syn till inte minst omställningsavtalen, räckvidden av dem och hur de förhåller sig till regelverket i övrigt.

Anf. 39 CHRISTER ERLANDSSON (s):

Fru talman! Jag får tacka statsrådet så mycket. Jag tolkar det som att man kommer att se över det här så att det i praktiken får en bättre design på de här områdena. För att bara belysa några saker: Många har i dag en uppsägningstid som är en månad utifrån att de har en kortare anställ-ningstid än två år på en arbetsplats. Vid en uppsägning vid ett sådant tillfälle där många sägs upp och man inte följer främjandelagen är det bara en månad som man har på sig för att hjälpa de många människorna till annat arbete. Följer man främjandelagen och designar den lite an-norlunda kan man få mycket längre tid om många sägs upp på en och samma arbetsplats. Då behöver också arbetsförmedlingen och omställ-ningsföretaget som jobbar med omställningsavtalet längre tid på sig för att kunna hjälpa alla dessa människor.

Där vore det väldigt bra om man kunde komma med förbättringar och designa verktygslådan så att den blir modern och framåtsyftande. Man behöver se över lagen om anställningsskydd kopplat till främjandelagen och även a-kasseregelsystemet så att man får en harmonisering mellan de åtgärder man sätter in som ska leda till arbete. Det är också bra om ar-betsförmedlingen, om uppsägningstiden råkar ha löpt ut, inte ställer krav på att man ska avbryta den process man redan är inne i som ska leda till jobb. Så är det nämligen i dag. Jag känner till fem fall inom Metall som har fått ifrågasättande av a-kassan just utifrån att tiden har löpt ut. Det är olyckligt, och där menar jag att man kan designa regelsystemet så att det blir ett bättre samarbete mellan de företag som jobbar med omställningen och arbetsförmedlingen. Vi har ju samma syfte och samma mål: alla människors rätt till arbete.

Anf. 40 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Förlåt att jag glömde tiden i förra repliken. Jag tror dock att jag hade pratat färdigt om parterna. Min poäng var att det skulle underlätta värdeliga – och jag tror också att vi har förutsättningar att inte få stora motsättningar kring dessa frågor mellan parterna och lagstiftningsarbetet – om parterna försökte komma med konstruktiva förslag om hur sammanfasningen mellan partssystemen och de allmänna systemen skulle kunna förfinas och förbättras.

Jag vill också bara flytta eller komplettera det fokus som finns på omställningsprocessen, som är rasande viktig både för enskilda människor och för vår förmåga att behålla och utveckla konkurrenskraften i globaliseringen. Vi måste även hela tiden ha fokus inte bara på dem som blir arbetslösa utan också på dem som är arbetslösa. Vi har två starka fokus, och vi måste klara båda. Det ena är omställningen; det andra är att förhindra att människor blir långtidsarbetslösa och, kanske allra mest, möjliggöra för dem som har fastnat i en lång arbetslöshet att avbryta den. Där har vi våra två viktiga uppgifter som vi måste skapa politik för och också i förlängningen genomföra.

Anf. 41 CHRISTER ERLANDSSON (s):

Fru talman! Jag får än en gång tacka statsrådet för den klarhet som här kommer fram. Som jag ser det är det de fina arbetsmarknadspolitiska åtgärder som statsrådet redan nu vidtar och ämnar vidta i samverkan med parterna som gör att vi kan fortsätta den positiva utvecklingen att minska arbetslösheten och fortsätta att öka sysselsättningen i landet. Jag får tacka så mycket för svaret.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträde

Andre vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 24 februari inkommit.

11 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2005/06:98 Förstärkt skydd för franchisetagare
2005/06:L5 av Tasso Stafilidis m.fl. (v)
2005/06:L6 av Inger René m.fl. (m, fp, kd, c)

med anledning av skr. 2005/06:103 Kommittéberättelse 2006
2005/06:K16 av Gustav Fridolin (mp)

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2005/06:AU3 Arbetsrätt

Skatteutskottets betänkanden
2005/06:SkU16 Allmänna motioner om inkomstskatter m.m.
2005/06:SkU17 Motioner om företags- och kapitalbeskattning
2005/06:SkU19 Allmänna motioner om mervärdesskatt
2005/06:SkU21 Allmänna motioner om taxering och skattebetalning
m.m.

Utbildningsutskottets betänkande
2005/06:UbU12 Förskolan

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 13 mars

2005/06:1182 av *Sven Bergström* (c) till vice statsminister Bosse Ringholm

Regeringens hantering av idrottens pengar

2005/06:1183 av *Åsa Torstensson* (c) till statsrådet Hans Karlsson
Ungdomsarbetslösheten

2005/06:1184 av *Tina Acketoft* (fp) till statsrådet Hans Karlsson
Rätt till ersättning vid jobsökande utomlands

2005/06:1185 av *Hans Backman* (fp) till statsrådet Hans Karlsson
Den privata rehabiliteringsbranschens förutsättningar att konkurrera

2005/06:1186 av *Holger Gustafsson* (kd) till statsrådet Hans Karlsson
Ungdomsarbetslösheten

2005/06:1187 av *Gunnar Nordmark* (fp) till finansminister Pär Nuder
Flygskatt

2005/06:1188 av *Christer Nylander* (fp) till finansminister Pär Nuder
Arbetslöshet bland ungdomar

2005/06:1189 av *Staffan Danielsson* (c) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Åtgärder mot utflyttning av den svenska animalieproduktionen

2005/06:1190 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Hundsmuggling inom EU

2005/06:1191 av *Staffan Danielsson* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Bredband i glesbygd i ett nordiskt perspektiv

2005/06:1192 av *Torsten Lindström* (kd) till utrikesminister Laila Freivalds

Sveriges handel med Iran och de mänskliga rättigheterna i Iran

2005/06:1193 av *Krister Hammarbergh* (m) till statsrådet Ylva Johansson

Patientförsäkring

2005/06:1194 av *Kenneth Johansson* (c) till statsrådet Ylva Johansson
IT-strategi inom vården

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 mars.

13 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmäldes att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 13 mars

2005/06:1131 av *Ulla Hoffmann* (v) till statsrådet Ulrica Messing
ID-kort till flyktingar som saknar hemlandspass eller främlingspass

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 mars.

14 § Kammaren åtskildes kl. 12.13.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanrådets början till och med 7 § anf. 27 (delvis)
och
av andre vice talmannen därefter till sammanrådets slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om frågestund	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Svar på interpellation 2005/06:285 om beskattning av oönskad och förlustbringande dispositionsrätt till stugor, båtar med mera.....	2
Anf. 1 Finansminister PÅR NUDER (s)	2
Anf. 2 CARL B HAMILTON (fp)	3
Anf. 3 Finansminister PÅR NUDER (s)	4
Anf. 4 CARL B HAMILTON (fp)	5
Anf. 5 Finansminister PÅR NUDER (s)	5
Anf. 6 CARL B HAMILTON (fp)	6
5 § Svar på interpellation 2005/06:261 om tillgång till rehabilitering.....	6
Anf. 7 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	6
Anf. 8 LINNÉA DARELL (fp).....	7
Anf. 9 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	8
Anf. 10 LINNÉA DARELL (fp).....	9
Anf. 11 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	9
Anf. 12 LINNÉA DARELL (fp).....	10
Anf. 13 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	11
6 § Svar på interpellation 2005/06:264 om sjukförsäkringen	11
Anf. 14 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	11
Anf. 15 Förste vice talman PER WESTERBERG (m).....	13
Anf. 16 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	14
Anf. 17 Förste vice talman PER WESTERBERG (m).....	15
Anf. 18 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	16
Anf. 19 Förste vice talman PER WESTERBERG (m).....	16
Anf. 20 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	17
7 § Svar på interpellation 2005/06:271 om dubbelt utanförskap för kvinnor med funktionshinder	18
Anf. 21 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	18
Anf. 22 GABRIEL ROMANUS (fp)	19
Anf. 23 ULRIK LINDGREN (kd)	20
Anf. 24 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	21
Anf. 25 GABRIEL ROMANUS (fp)	21
Anf. 26 ULRIK LINDGREN (kd)	22
Anf. 27 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	23
Anf. 28 GABRIEL ROMANUS (fp)	24
8 § Svar på interpellation 2005/06:274 om arbetsmarknaden och utvecklingen i Gävleborg	24
Anf. 29 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	24
Anf. 30 RAGNWI MARCELIND (kd).....	25
Anf. 31 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	26
Anf. 32 RAGNWI MARCELIND (kd).....	27

Anf. 33 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	28	Prot. 2005/06:85
Anf. 34 RAGNWI MARCELIND (kd)	29	13 mars
Anf. 35 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	29	<hr/>
9 § Svar på interpellation 2005/06:277 om utvecklad trygghet.....	29	
Anf. 36 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	29	
Anf. 37 CHRISTER ERLANDSSON (s).....	30	
Anf. 38 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	31	
Anf. 39 CHRISTER ERLANDSSON (s).....	32	
Anf. 40 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	33	
Anf. 41 CHRISTER ERLANDSSON (s).....	33	
10 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-		
nämndssammanträde	33	
11 § Bordläggning.....	33	
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	34	
13 § Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	35	
14 § Kammaren åtskildes kl. 12.13.....	35	

